

Ponedjeljak, 23. juni 2008. godine
Svedok ambasador Peter Woodward Galbraith
Otvorena sednica
Optuženi su pristupili Sudu
Početak u 9.04 h.

Molim ustanite. Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zaseda. Izvolite, sedite.

SUDIJA ORIE: Dobro jutro svima u sudnici. Gospodine sekretare, molim vas, najavite predmet.

sekretar: Dobro jutro, časni Sude. Dobro jutro svima u sudnici. Ovo je *Predmet IT-06-90-T, Tužilac protiv Ante Gotovine i drugih.*

SUDIJA ORIE: Hvala, gospodine sekretare. Pre nego što zamolim Tužilaštvo da pozove svog sledećeg svedoka, ja bih želeo prvo da se raspitam o podnesku Odbrane gospodina Markača. Primili smo zahtev okrivljenog Mladena Markača da se jedna izjava svedoka 81 smatra nedopustivom, ali ovde se bavimo, u stvari, proširenjem obima svedočenja za svedoka 116. To su dva različita svedoka. Na prvoj strani vidimo da stoji zahtev okrivljenog Mladena Markača da se jedna izjava svedoka 81 smatra neprihvatljivom, ali onda se i dalje nastavlja da govori o svedoku 116.

(Pretnesno veće i Sekretarijat se savetuju)

SUDIJA ORIE: Koliko shvatam, datum je 20. juni, a dokument je dostavljen tek jutros. Da li imate bilo kakvo objašnjenje, gospodine Kuzmanoviću, o tome zašto su ovde pomešana ta dva svedoka?

ADVOKAT KUZMANOVIĆ: Da, časni Sude. Dogodilo se da dok smo slali, da se nekako naslovna stranica pomešala, a mi ćemo to da ispravimo, ali međutim, ovog jutra će gospodin Mišetić da govori o drugom delu ovog problema.

SUDIJA ORIE: Da. Ali istovremeno ne radi se samo o naslovnoj stranici. To je ujedno i prva stranica na kojoj imamo dva svedoka.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ: Shvatam, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Da li da pretpostavim da se podnesak odnosi na svedoka 116?

ADVOKAT MIŠETIĆ: Njihov podnesak, da.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ: Da, naš podnesak, časni Sude.

ADVOKAT MIŠETIĆ: Za zapisnik: Odbrana Gotovine podneće zahtev da se izbací druga izjava po Pravilu 92 ter koja se spominje u naslovu i nadamo se da ćemo to da uradimo u narednih dan ili dva.

SUDIJA ORIE: Govorite o drugoj izjavi svedoka 116?

ADVOKAT MIŠETIĆ: Ne.

SUDIJA ORIE: O drugoj izjavi svedoka 81?

ADVOKAT MIŠETIĆ: Da, svedoka 81.

SUDIJA ORIE: U redu. Ali danas se bavimo svedokom 116, tako da će svedok 81...

ADVOKAT MIŠETIĆ: Sačekaće, da.

SUDIJA ORIE: ...sačekati dok ne završimo sa ovom izjavom. Isto tako, ako dobro shvatam, ne postoji prigovor protiv prijema u spis izjava i dokaznih predmeta, osim one poslednje dve karte koje su bile prikazane, gde mislim da je Odbrana Gotovine rekla da je to nerelevantno i da ako se to bude uvrštavalo, da će im trebati još jedan dan više za unakrsno ispitivanje. Gospodine Tieger, da li postoji bilo šta što biste želeli da... vi ste već odgovorili na to, rekavši da je to relevantno. Izgleda da je glavno pitanje to što vi kažete da je svaka eventualna politika koja se tiče Bosne irelevantna za ovaj predmet?

ADVOKAT KEHOE: Tako je, časni Sude. To uključuje ne samo karte, nego i transkript od 29. oktobra 1993. godine. Ako mi dozvolite, časni Sude, to je na više različitih nivoa, očigledno je ... Prvo, 1993. godina ima veoma malo veze sa ovim predmetom. Tu svakako nema ničega što bi moglo da se poveže sa našim klijentom, generalom Gotovinom. I verovatno, najznačajniji problem je to što se radi o nečemu što će, zapravo, diskvalifikovati svedoka Tužilaštva, ambasadora Galbraitha. Ako teorija vodi ka tome, a posebno cela diskusija iz 1993. godine, da je predsednik Tuđman imao neke ideje da bi to područje trebalo da se očisti od Srba i da se posvetio tom cilju, što je, pretpostavljam, pokušaj Tužilaštva da to uđe u spis, i to je ovaj svedok u paragrafu 81 ne samo potkopao, već i sasvim eliminisao, gde on u prvom redu kaže: "Mislim da nije bio Tuđmanov plan da protera sve Srbe iz Hrvatske." To je pretposlednji paragraf u njegovoj izjavi. Prema tome, časni Sude, uzevši sve ovo u obzir, prvo; ovo je sigurno izvan vremenskog okvira ove optužnice; drugo, ne postoji ništa što povezuje bilo komentar predsednika Tuđmana u bilo koje vreme sa generalom Gotovinom; i treće, prihvatanjem tih dokaza obara se vlastiti svedok, a Časni sude, sasvim iskreno, vi znate da se u Pravilu 90 kaže da je to neprimereno. Mislim, Tužilaštvo ima pravo da iznosi svoje dokaze i dokaze koji dolaze preko ovog svedoka, ali diskvalifikovati svog svedoka je ipak druga stvar. Dakle, dovoljno je reći, samo na osnovu prvog reda u 91. paragrafu, tu zaista nema relevantnosti za određenu liniju ovog ispitivanja. Znam da je to celo pitanje, časni Sude, o predsedniku Tuđmanu i Bosni, pitanje o kom se raspravljalo u *Predmetu Prlić*, koji je počeo, ako se ne varam, 2007. godine, i trebalo bi da se završi negde krajem 2009. godine. To je, znači,

jedno vrlo složeno pitanje o kom se ovde vodila debata pred jednim drugim Većem pred ovim Međunarodnim krivičnim sudom za bivšu Jugoslaviju. Mislim da ne moramo da idemo tako daleko, časni Sude. Činjenica je da to nema nikakve relevantnosti za ovaj predmet i da će ovaj svedok reći isto tako kao što kaže u 91. paragrafu svoje izjave - da Tuđman nije imao plan da se svi Srbi proteraju iz Hrvatske. Dakle, drugi aspekt svega ovoga, časni Sude, u vezi sa Pravilom 90 (H) jeste pitanje dokazne vrednosti. Mislim, kakva je dokazna vrednost ovog konkretnog ispitivanja u odnosu na štetu koja se može naneti našem klijentu, posebno kada Tužilaštvo nema apsolutno ništa što povezuje generala Gotovinu sa ovim. S obzirom na te okolnosti, časni Sude, kao što sam upravo naveo, vremenski okvir, nedostatak relevantnosti, nedostatak veze, kao i činjenica da ovaj svedok potkopava cela teoriju, posebno kada je reč o *Operaciji Oluja*, znači, jednostavno nema razloga da se dozvoli da ovaj dokument uđe u spis.

SUDIJA ORIE: Gospodine Tieger?

TUŽILAC TIEGER: Hvala, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Ali pre nego što nastavimo, vidim da u transkriptu piše 91. paragraf. Mislim da ste prvobitno rekli 81. paragraf, i čini mi se da to više odgovara vašim argumentima.

ADVOKAT KEHOE: Ne.

SUDIJA ORIE: Mislim da to nije. Tuđmanov plan se pojavljuje u 81. paragrafu.

ADVOKAT KEHOE: Da, paragraf 81. Ako sam rekao "paragraf 91", mislio sam na "paragraf 81". Izvinjavam se zbog toga.

SUDIJA ORIE: Ne znam gde je ta greška bila, ali hajde da nastavimo. Gospodine Tieger.

TUŽILAC TIEGER: Hvala, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Mislim da govorim prebrzo.

ADVOKAT KEHOE: Ako mogu da ispravim još jednu stvar. Ono što sam govorio o šteti... o dokaznoj vrednosti i štetnom efektu, to je Pravilo 89 (D). Pogrešno sam rekao kada sam rekao da je to Pravilo 90, to je Pravilo 89 (D).

SUDIJA ORIE: Gospodine Tieger.

TUŽILAC TIEGER: Da, časni Sude. Argument Odbrane u vezi sa ovim pitanjima izgleda da meša nekoliko pitanja. Ne znam da li mogu da razmrsim, ali dozvolite mi da probam. Pre svega, tvrdnje, na primer, da je transkript iz 1993. godine nepravovremen, jer je preran ili zato što pokazuje da nema eksplicitnih veza sa optuženim, to se ne odnosi

na ono pitanje zbog čega je taj dokument napravljen i na komentare svedoka o njemu. Svedok nudi opširno svedočenje o položaju i stavovima hrvatskog rukovodstva prema pitanju nastavka prisustva Srba u Krajini. On objašnjava i on će objasniti Sudu osnovu za njegovo razumevanje tih stavova. To podrazumeva i njegove kontakte sa hrvatskim rukovodstvom od početka njegovog mandata kao ambasadora. Taj dokument ukazuje na neke stavove koji su u skladu sa njegovom procenom koji čine deo osnove za procenu stavova predsednika Tuđmana o multinacionalnim državama, o potrebi za etničkom homogenizacijom u državi, i o posledicama koje su iz svega toga proizašle, za poteze koji su povučeni a koji su dovedeni u vezu sa ovim predmetom. Ovo nije pokušaj da se prosuđuje o krivičnoj odgovornosti za akcije u centralnoj Bosni. Činjenica da se ovde neke stvari preklapaju sa jednim drugim predmetom čije suđenje je u toku pred ovom institucijom ne znači da Pretresno veće ne sme da čuje dokaze koji su relevantni za ovaj predmet. I očigledno je da su stavovi predsednika Tuđmana i mišljenja drugih hrvatskih čelnika o takvim pitanjima kao što je etnička homogenost, premeštanje stanovništva i slično, relevantni za ovo Pretresno veće i da bi trebalo da budu saslušani. Ukoliko se radi o diskvalifikaciji svedoka, mislim da je Pretresno veće pozvano da to utvrdi. Pre svega, ovde se ne radi o diskreditovanju svedoka. Odbrana citira jedan pasus iz izjave svedoka. Jasno se kaže u izjavi: "On nije počeo to da radi 1991. godine". Takođe se nastavlja: "Da je srpsko stanovništvo ostalo, politika bi bila takva da ih nateraju da odu". Postoje i drugi delovi njegove izjave, kao što i od njegovog iskaza očekujemo, gde će se jasno staviti do znanja da je u Krajini vladala politika čiji je cilj bio da obezbedi da se Srbi ne vrate i da se obezbedi uglavnom homogena država. Svi ovi dokazi su od evidentne relevantnosti za ovaj predmet, i trebalo bi da bude saslušano od strane Suda. Kada je reč o nanošenju potencijalne štete, kao što sam već rekao, naša namera nije da se ovde sporimo o pitanju krivične odgovornosti za centralnu Bosnu. Pretresno veće je očigledno u stanju da razdvoji ta dva pitanja u meri u kojoj je svedok dobio informacije i u kojoj su relevantne za ovaj predmet. I, svakako, kao što sam već rekao, stavovi i gledišta hrvatskog rukovodstva, a posebno predsednika Tuđmana, koji se odnose Srbe i nacionalnu homogenost države su relevantni i svakako bi trebalo da budu saslušani. I onda Pretresno veće može lako da razdvoji ta pitanja, posebno u svetlu činjenice da će naglasak biti na pitanjima koja sam spomenuo, a ne na krivičnoj odgovornosti za akcije u srednjoj Bosni.

SUDIJA ORIE: Hvala vam.

ADVOKAT KEHOE: Mogu li da odgovorim? Pre svega, kao što je Pretresno veće ukazalo, očigledno je da se ovde ne sudi predsedniku Tuđmanu. Naravno, razlog zašto Tužilaštvo želi da ovo uvrsti u spis jeste da se nekako to sve zajedno poveže sa generalom Gotovinom i da se onda nekako postigne da ova stvar bude tu i da se to na neki način prelije na generala Gotovinu a da za to apsolutno nema nikakvih dokaza uopšte. A ako to nije jasno, to je upravo ono što se predviđa Pravilom 89 (D) kada govorimo o šteti koja prevazilazi dokaznu vrednost nečega. Inače, koji bi drugi razlog mogao da bude da Tužilaštvo pokušava da ovo uvrsti u spis, ako to nije da se nekako general Gotovina sa tim poveže, iako za to uopšte ne postoje dokazi? Isto tako, časni Sude, reći ću vam da je vreme koji je posvećeno tome da se vidi koji su bili stavovi predsednika Tuđmana o Bosni i sve stvari koje proizilaze iz toga jedan ogroman

poduhvat. Mislim, logistički ovde – znam da se brinete o vremenu, časni Sude – logistički gledano ovde, to je fizički nemoguće u ovom trenutku sve zajedno izvesti. Mislim, ako se stvari nastave na ovaj način, na način koji sada želi da predloži Tužilaštvo, onda će to u velikoj meri produžiti raspravu o ovom pitanju i možda ćemo morati ovog svedoka da pozovemo još jednom kasnije u nekom drugom trenutku, ali ćemo sigurno produbiti to pitanje sa budućim svedocima. Ne znam koliko daleko oni misle da idu. Ali, dovoljno je reći, imamo jednostavno paragraf 81 što podrazumeva da se ovaj predmet odnosi na *Operaciju Oluja*. To ne podrazumeva Bosnu, ne uključuje sve ove druge stvari, to obuhvata Hrvate... izvinjavam se, Srbe iz Hrvatske. Dakle, ako je to slučaj, kad idemo na *Operaciju Oluja*, ako zaista nije postojala namera da se Srbi izbace iz Hrvatske, a general Gotovina je pozvan da odgovori na te optužbe, kako onda ova druga pitanja mogu da budu relevantna za teze protiv generala Gotovine? Nije predsednik Tuđman, ili ne neki drugi lider optužen, nego general Gotovina. Kako je to relevantno? Ništa što je Tužilaštvo sada reklo u svom govoru ne daje odgovore na suštinsko pitanje: veza sa ovim čovekom i njegovo pravo da odgovori na te dokaze. Ovde se jednostavno ide predaleko, pokušavaju da uvedu dokazi koji jednostavno ne postoje, i onda njima povezati generala Gotovinu sa nekim idejama da se Srbi proteraju iz Hrvatske. To jednostavno nije tako. A ako Tužilaštvo ima takve dokaze, hajde da se bavimo tim dokazima. Neka ih odmah sada iznesu, tako da general Gotovina preko svog branioca može da odgovori na to, a ne kroz ove insinucije i neosnovane optužbe i razgovore iz 1993. godine, posebno u svetlu ovog komentara ambasadora Galbraitha, koji je bio tamo u to vreme i koji je rekao da Tuđman nije imao takvu nameru kada se radi o *Operaciji Oluja*. To je samo ogroman poduhvat koji su stavili pred ovo Pretresno veće, i ako im bude dozvoljeno da nastave, to će od nas zahtevati ogroman napor da odgovorimo. Ne želim da se upuštam u hiperboličke argumente, časni Sude, ali spomenuo sam *Predmet Prlić* samo zato što se oni tim bave protekle dve godine. Ali sve se svodi na relevantnost, na neku vezu sa generalom Gotovinom, a u svetlu onoga što je ambasador Galbraith rekao da - Tuđman nije imao nameru da izbaci Srbe iz Hrvatske, trebamo da zaključimo da to nije pitanje za ovo Pretresno veće, i u ovom konkretnom slučaju - ni za generala Gotovinu.

SUDIJA ORIE: Gospodine Kuzmanoviću?

ADVOKAT KUZMANOVIĆ: Hvala, časni Sude. Časni sude, ja bih želeo da dodam nešto ovoj diskusiji, a to je sledeće: želeo bih da znam kada doneta je odluka u Tužilaštvu da se uđe u ovu diskusiju putem korišćenja etničkih karata preko ambasadora Galbraitha, jer prvi put smo dobili obaveštenje o tome 20. juna kada se ovaj dokazni predmet pojavio na našem *e-mailu* kada su *e-mailove* razmenjivali branilac generala Gotovine i gospodin Tieger o ovoj temi. Nismo primili obaveštenje o tome niti smo imali vremena da se pripremimo za to, a nismo ništa o tome znali unapred. To je pred nas stavljeno u poslednjem trenutku, a radi se o jednom velikom pitanju, uključujući, kako je rekao gospodin Kehoe – ne nameravam da ponavljam šta je on rekao – ali, očigledno je da se radi o velikom broju komplikovanih činjenica i mišljenja osobe kojoj se ovde ne sudi. Dakle, kao što znate, ovo je predmet o *Operaciji Oluja* i relevantnoj odgovornosti, ukoliko ona postoji, ovih optuženih za dela navedena u optužnici, a ne za nešto što se

desilo u Bosni 1993. godine, i da sve zajedno ide kroz svedoka koji zaista, prema mom mišljenju, nema nikakve veze sa mojim klijentom, kad se pogleda šta je rekao u svojoj izjavi, ili je to samo podatak o širem kontekstu koji u stvari nije neophodan. A što se mene tiče, on nema neke uže veze sa pitanjima optužnice koja bi bila relevantna za ove klijente u ovom predmetu. Hvala.

SUDIJA ORIE: Hvala. Da li Odbrana gospodina Čermak ima nešto da kaž ...

ADVOKAT KAY: Da, časni Sude. Izgleda da je obim pitanja o kojima želi da govori Tužilaštvo nešto što prevazilazi suđenje za *Operaciju Oluja*. Sasvim je jasno šta oni rade. Oni sada žele iz drugih područja da pribave osnove za svoje argumente u vezi sa *Operacijom Oluja*, ali to sve zajedno nije vezano za ovaj predmet.

(Pretno veće se savetuje)

SUDIJA ORIE: Pretresnom veću potrebno je nešto vremena da razmotri ovo pitanje.

TUŽILAC TIEGER: Časni Sude, izvinjavam se.

SUDIJA ORIE: Izvolite, gospodine Tieger?

TUŽILAC TIEGER: Nisam dobio priliku da odgovorim.

SUDIJA ORIE: Slažem se, ali sam želeo da zamolim druge advokate Odbrane da iznesu svoje stavove. Oni su to su uradili u međuvremenu. Ali, ako se iznese prigovor, ako je to odgovor gospodinu Kehoeu, obično pitate ... jednostavno ne odgovarate ponovo, ali pitate da li postoji drugi krug ispitivanja. Bilo je i o tome reči ovde.

ADVOKAT KEHOE: Izvinjavam se, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Ali, onda, mislim da je i fer da gospodin Tieger dobije kratku priliku, mada nisam čuo mnogo novih argumenata, gospodine Tieger, pa ako biste mogli samo kratko.

TUŽILAC TIEGER: Vrlo kratko, časni Sude. Pre svega, tri stvari, vrlo brzo: Broj jedan: pokušaj da se razdvoji predsednik Tuđman od ovog predmeta, jasno je da je očigledno besmislen, imajući u vidu činjenicu da se ovde radi o navodima o udruženom zločinačkom poduhvatu. Drugo, ono što je gospodin Kehoe rekao da je deo njegovih argumenta zasnovan na činjenici da je svedok rekao nije bilo namere da se proteraju Srbi iz Hrvatske, međutim, mislim da je celo njegovo svedočenje prilično suprotno. Prema tome, Pretresno veće treba to da sasluša. Treće, što se tiče karata, to su praktično pitanja koja se mogu sudski oceniti. Stavljene su na spisak dokaza samo da se pruži objašnjenje Sudu, u ovom slučaju - u onoj meri u kojoj je to potrebno na osnovu iskaza svedoka. To ne uključuje nove stvari, i to direktno proizlazi iz informacija koje su deo izjave svedoka po Pravilu 92ter i dopunskih informacija. Tu nema ništa novo i samo je pokušaj da se

obezbedi, ako je potrebno, jedna vizuelna pomoć Pretresnom veću o pitanjima pokrenutim u samoj izjavi, kada se govori o konkretnim granicama i nekim određenim lokacijama gde se pominje da je svedok putovao. Dakle, ništa novo nije pokrenuto ovim kartama.

SUDIJA ORIE: Želim da vas pitam još jednu stvar. Pretresno veće nije videlo te karte. Da li su to karte koje su već napravljene na osnovu popisa stanovništva iz 1991. godine, a koje smo videli u prethodnim predmetima i u kojima se samo navode procenti?

TUŽILAC TIEGER: Upravo tako, časni Sude.

SUDIJA ORIE: U redu. Pretresno veće će da se povuče i da razmotri ovo pitanje.

(pauza)

SUDIJA ORIE: Pretresno veće odbija prigovore na osnovu nedostatka relevantnosti i osporavanja kredibiliteta vlastitog svedoka. Gospodine Tieger, istovremeno, stanje svesti onih koji su učestvovali u udruženom zločinačkom poduhvatu u ranijim fazama nije od vitalne važnosti. Mislim, trebalo bi da se fokusiramo ne na pozadinu, tako da izbegnemo da ono što je prirodna pozadina se ne postavi u prvi plan. Prema tome, Pretresno veće nije zainteresovano da čuje dokaze o svemu što se dogodilo u Bosni. Što se tiče kredibiliteta svedoka, pogotovo ako pogledamo u paragrafu 91, koji je gospodin Kehoe veoma naglasio, prvoj rečenici ovog paragrafa, naravno, taj paragraf govori više od onog što nisu bili planovi gospodina Tuđmana, koji je u optužnici jedan od učesnika u udruženom zločinačkom poduhvatu. Naravno, on nije optužen u ovom predmetu, ali je u optužnici kao deo udruženog zločinačkog poduhvata. Dakle, tok njegovih misli i ono što je kasnije možda uradio, nevezano za to da li je to uradio zajedno sa optuženim, to sve tek treba da se utvrdi. Dakle, nije reč o tome da nedostaju dokazi. Onda, konačno, karte. Kada je reč o kartama, Pretresno veće odobrava vaš zahtev da se dodaju na spisak po Pravilu 65ter. Istovremeno, Pretresno veće će uzeti u obzir značaj tih karata kada se sasluša svedočenje i kada ove karte budu predstavljene preko ovog svedoka. Kao što sam ranije rekao, Pretresno veće nije videlo karte. U međuvremenu, mi smo pogledali kopiju, i čini se da je reč o etničkom sastavu Bosne. Mislim, to je blizu granice. Stvari koje su se desile tamo, koje takođe imaju neki uticaj ili možda imaju neki uticaj u ovom slučaju, ali čitava etnička karta Bosne i Hercegovine izgleda da ne bi trebalo da bude u prvom planu kao informacija. Dakle, Pretresno veće zadržava pravo da se izjasni u vezi ovih karata i u vezi uvođenja karata u spis preko ovog svedoka. Da li ima nekih drugih pitanja u ovom trenutku? Ako ne, onda... pre svega, vidim, gospođu Schildge, da ste prisutni u sudnici. To je na osnovu odluke i zahteva koji je podnet. Gospođu Schildge, samo jedno pitanje. Pretresno veće je odlučilo prošle nedelje na osnovu pisma koje je priložila Odbrana gospodina Gotovine da se obim unakrsnog ispitivanja malo proširi ako ga uporedimo sa ranijom odlukom. Vidim da klimate glavom u znak odobravanja. Nismo smatrali ni u jednom trenutku da ovo pismo nije uistinu pismo američke Vlade, dakle, odobrili smo ga

na osnovu tog poverenja. Odobrili smo ga. A ako je drugačije, onda, naravno, želimo to da čujemo od vas. Ali na osnovu vaše gestikulacije u ovom trenutku, čini se da nema problema u tom pogledu. Onda, gospodine Tieger, jeste li spremni da pozovete vašeg sledećeg svedoka?

TUŽILAC TIEGER: Da, časni Sude. Hvala. Tužilaštvo poziva ambasadora Petera Galbraitha.

SUDIJA ORIE: U međuvremenu, vidim da je zavedena ispravka u vezi sa pitanjem koje je ranije pokrenuto u vezi sa odobravanjem podneska od 20. juna i možda sam ja pogrešio ako sam rekao da je podneseno 23. juna, nisam video prvu stranicu na kojoj je zavedeno. Sada vidim da je ispravka zavedena 23. juna.

(svedok je pristupio Sudu)

SUDIJA ORIE: Dobro jutro, gospodine Galbraith.

SVEDOK GALBRAITH: Dobro jutro, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Molim vas stavite slušalice, ne zato što vi ne razumete engleski, već ponekad dobijamo poruke od prevodilaca. Gospodine Galbraith, pre nego što počnete da svedočite prema Pravilniku o postupku i dokazima, potrebno je da date svečanu izjavu da ćete govoriti istinu, celu istinu i ništa osim istine. Sada vam sudski poslužitelj daje tekst te svečane izjave i molim vas da je pročitate naglas.

SVEDOK GALBRAITH: Svečano izjavljujem da ću govoriti istinu, celu istinu i ništa osim istine.

SUDIJA ORIE: Hvala. Molim vas, sedite, gospodine Galbraith. Gospodine Galbraith, to što vam se obraćam sa "gospodine Galbraith" a ne kao "ambasadore Galbraith", to je zbog toga što ja imam naviku da se tako obraćam svima koji se pojavljuju u ovoj sudnici, bez obzira na njihov čin, položaj i tako dalje, jer su ovde u ličnom svojstvu. Prema tome, to nije nikakav znak nepoštovanja. Svako ima svoj način kako se obraća ljudima. Gospodine Tieger, da li ste spremni da počnete sa svojim ispitivanjem svedoka?

TUŽILAC TIEGER: Jesam, časni Sude. Hvala vam.

SUDIJA ORIE: Prvo će vas ispitivati gospodin Tieger koji zastupa Tužilaštvo.

svedok: Peter Woodward Galbraith

GLAVNO ISPITIVANJE: TUŽILAC TIEGER

Fond za humanitarno pravo
dokumentovanje i pamćenje

TUŽILAC TIEGER – PITANJE: Ja ću da promenim tu tradiciju jednakosti i da vam se obratim sa dobro jutro, ambasadore.

SVEDOK GALBRAITH – ODGOVOR: Dobro jutro. Znae kako je to sa titulama: titula plus dva evra i mogu da se vozim tramvajem.

TUŽILAC TIEGER – PITANJE: Dozvolite mi da počnem tako što ću da vas zamolim da za zapisnik kažete svoje puno ime?

SVEDOK GALBRAITH – ODGOVOR: Peter Woodward Galbraith.

TUŽILAC TIEGER – PITANJE: Želeo bih da Pretresnom veću kažem nešto ukratko o vašoj biografiji. Ako mogu, ja ću samo navesti neke osnovne tačke i od vas ću da zatražim da potvrde ako sam ih pravilno naveo. Obrazovali ste se na: Harvardu, Oksfordu i Džordžtaun univerzitetu, diplomirali ste na Harvardu, magistrirali na Oksfordu i imate diplomu pravnih nauka sa Džordžtaun univerziteta. Da li je to tačno?

SVEDOK GALBRAITH – ODGOVOR: Tako je.

TUŽILAC TIEGER – PITANJE: Nakon toga, nastavili ste karijeru kao viši savetnik u Senatu Sjedinjenih Američkih Država, u Komitetu za spoljne odnose od 1979. do 1993. godine?

SVEDOK GALBRAITH – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC TIEGER – PITANJE: U ovom drugom periodu vašeg rada kada ste radili kao viši savetnik, imali ste mandat da se bavite teškim lokacijama u svetu, i u toku tog perioda, imali ste četiri posete regionu bivše Jugoslavije 1991. i 1992. godine?

SVEDOK GALBRAITH – ODGOVOR: Da, to je tačno.

TUŽILAC TIEGER – PITANJE: I kao rezultat toga, podneli ste izveštaj Komitetu u vezi sa etničkim čišćenjem u Bosni i Hercegovini?

SVEDOK GALBRAITH – ODGOVOR: Da. To je tačno.

TUŽILAC TIEGER – PITANJE: Imenovani ste za ambasadora Sjedinjenih Američkih Država u Hrvatskoj, u stvari, kao prvi ambasador Sjedinjenih Američkih Država u nezavisnoj Republici Hrvatskoj u junu 1992. godine i bili ste na toj funkciji do januara 1998. godine?

SVEDOK GALBRAITH – ODGOVOR: Da. Tako je.

TUŽILAC TIEGER – PITANJE: I samo brzo da napomenem, od tada ste predavali nekoliko godina u Sjedinjenim Državama... oprostite?

SVEDOK GALBRAITH – ODGOVOR: Izvinjavam se. Da li vi kažete juna 1992. godine? Trebalo bi da bude juna 1993. godine.

TUŽILAC TIEGER – PITANJE: Hvala na ispravci. Moguće je da sam pogrešno rekao. Dakle, predavali ste na Nacionalnom ratnom koledžu Sjedinjenih Država [United States National War College] od 1988. do 2003. godine?

SVEDOK GALBRAITH – ODGOVOR: Da, ali proveo sam i jedan period u Istočnom Timoru.

TUŽILAC TIEGER – PITANJE: I taj rad u Istočnom Timoru bio je posao gde ste radili kao direktor na političkim, ustavnim i izbornim poslovima pri Ujedinjenim nacijama u Istočnom Timoru, gde ste postali član kabineta za političke poslove kada je formirana privremena vlada. Da li je to tačno?

SVEDOK GALBRAITH – ODGOVOR: Tačno je.

TUŽILAC TIEGER: Časni Sude, želeo bih da svedoku pokažem njegovu izjavu sa spiska po Pravilu 65ter koji nosi broj 5206. Možda bih mogao da zamolim... vidim da me je poslužitelj preduhitrio.

SUDIJA ORIE: Pretpostavljam da nema problema da pred svedokom budu njegove izjave.

TUŽILAC TIEGER – PITANJE: Ambasadore, mada je problem sa brzinom govora isključivo moj, želim da vas podsetim da napravite pauzu između pitanja i odgovora kako bi prevodioci mogli da nas prate, i ja ću pokušati da namerno govorim sporije kako bi se olakšao njihov zadatak. Ambasadore, ako pogledate ovaj dokaz koji je sada pred vama, da li je ovo izjava koju ste dali Tužilaštvu?

SVEDOK GALBRAITH – ODGOVOR: Jeste.

TUŽILAC TIEGER – PITANJE: Da li ste pregledali dokument pre nego što ste došli u sudnicu?

SVEDOK GALBRAITH – ODGOVOR: Jesam.

TUŽILAC TIEGER – PITANJE: Da li dokument tačno odražava informacije koje ste dali Tužilaštvu?

SVEDOK GALBRAITH – ODGOVOR: Odražava.

TUŽILAC TIEGER – PITANJE: A da li su informacije koje se nalaze u ovoj izjavi istinite i tačne po vašem najboljem saznanju?

SVEDOK GALBRAITH – ODGOVOR: Jesu, uz dodatnu ...uz dodatnu izjavu koju sam dao u razgovoru sa vama u kojoj se nalaze neke ispravke.

TUŽILAC TIEGER – PITANJE: Ako bi vam se danas postavila pitanja o tim istim temama, uz ispravke koje ste upravo pomenuli, da li bi informacije bile iste?

SVEDOK GALBRAITH – ODGOVOR: Bile bi.

TUŽILAC TIEGER: Časni Sude, takođe bih želeo da pokažem svedoku dodatnu informaciju sa spiska po Pravilu 65ter koji nosi broj 5235.

TUŽILAC TIEGER – PITANJE: Ambasadore, da li ovaj dokument sadrži ispravke na vašu raniju izjavu koju ste pomenuli, kao i neke dodatne informacije na vašu prvu izjavu?

SVEDOK GALBRAITH – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC TIEGER – PITANJE: Da li ste imali priliku da pogledate ovaj dokument pre nego što ste ušli u sudnicu?

SVEDOK GALBRAITH – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC TIEGER – PITANJE: Da li dokument tačno odražava ove informacije koje ste dali Tužilaštvu?

SVEDOK GALBRAITH – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC TIEGER – PITANJE: Da li su informacije koje se nalaze u toj dodatnoj informaciji tačne i istinite, prema vašem najboljem saznanju?

SVEDOK GALBRAITH – ODGOVOR: Jesu.

TUŽILAC TIEGER – PITANJE: Ako bi vam se danas u sudnici postavila pitanja o istim temama, da li bi vaši odgovori bili isti?

SVEDOK GALBRAITH – ODGOVOR: Bili bi.

TUŽILAC TIEGER: Časni Sude, nudim na usvajanje oba ova dokumenta.

SUDIJA ORIE: Gospodine Kehoe.

ADVOKAT KEHOE: Da, časni Sude. Moje pitanje u vezi sa glavnom izjavom svedoka je sledeće: kada je ona završena? Očigledno, ovo nije potpisano. Ja nemam potpisan primerak. A mislim da takav primerak uopšte ni ne postoji. Vidi se datum intervjua, ali ne vidi se bilo kakav datum kada je završen ovaj dokument.

SUDIJA ORIE: Na prvoj stranici, gospodine Tieger, kaže se 5. februar. Mislim da je 22. februar... ne. Kaže se 5. februara 2008. godine. Daju se datumi razgovora 22. februar i 13. april 2007. godine. Ne znam šta objašnjava datum 5. februar 2008. godine, koje sam pronašao na naslovnoj stranici.

TUŽILAC TIEGER: Da, časni Sude. Razgovor je završen, približno oko datuma koji je naveden na samom dokumentu. Ambasador je pregledao i odobrio sadržaj dokumenta negde relativno malo pre ovog datuma. Bio je, zaista, značajan vremenski razmak između datuma poslednjeg razgovora i finalizacije dokumenta, ali to nije bilo krivicom svedoka, već smo se jednostavno nadali da će biti dodatnih mogućnosti za rešavanje ovih tema. I onda je datum početka suđenja značio da dokument mora da bude završen.

ADVOKAT KEHOE: Moje pitanje je kada je formalizovana, časni Sude. Normalno - a ja nisam cepidlaka kada je u pitanju postupak - ali, normalno bi bilo da imamo potpisanu stranicu, odnosno, da je svedok potpisao u određeno vreme. To je sve.

SUDIJA ORIE: U isto vreme, mislim da je svedok upravo posvedočio da je ovo izjava koju je dao. To zamenjuje njegov potpis, rekao bih.

ADVOKAT KEHOE: Shvatam, časni Sude. Ja bih samo želeo da znam kada je ovaj dokument završen. To je sve. Ako je, u stvari, to bilo nakon 13. aprila 2007. godine, sam samo pitao kada je bilo.

TUŽILAC TIEGER: Časni sude, nemam precizan datum. Verujem da je krajem januara svedok završio ili negde u januaru, a onda su nastupili dodatni aspekti procesa čišćenja.

SUDIJA ORIE: A "finalizacija" znači da je pregledao zapisan tekst onoga što je rekao tokom razgovora i složio se sa sadržajem teksta u svojoj izjavi?

TUŽILAC TIEGER: Tako je.

SUDIJA ORIE: U redu.

ADVOKAT KEHOE: Jedini drugi problem, časni Sude, zadržavam pravo na prigovore u vezi sa onim o čemu smo razgovarali pre ulaska svedoka. Nemam prigovor. Ali što se tiče dopunske izjave, mogu da razgovaram sa zastupnicima o tome, jer to uključuje neke od stvari koje sam pokrenuo pre nego što je svedok ušao u sudnicu. Naravno, mi ostajemo pri svom prigovoru po tom osnovu. Ali ako izuzmemo te ispravke, ja nemam drugih prigovora, osim onoga što je već rečeno.

SUDIJA ORIE: U redu. Hvala. Da li imaju prigovor drugi timovi Odbrane? Gospodine Kuzmanoviću?

ADVOKAT KUZMANOVIĆ: Časni Sude, imam isti stav kao gospodin Kehoe u vezi sa prigovorima.

SUDIJA ORIE: ... (*preklapanje govornika*) ... ali nemate prigovor na usvajanje u ovom trenutku?

ADVOKAT KUZMANOVIĆ: Tako je, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Gospodine Kay?

ADVOKAT KAY: Nemam.

SUDIJA ORIE: U redu. Znači, isti stav sva tri tima Odbrane. Pre svega, govorimo o izjavi u kojoj se nalazi... gde smo pronašli datum 5. februar 2008. godine na naslovnoj stranici, i onda datume razgovora, 22. februar i 13. april, 2007. godine. To je izjava sa spiska po Pravilu 65ter koji nosi broj 5206, gospodine Tieger. Broj se ne pojavljuje na našem poslednjem spisku, ali to je broj koji ste vi pomenuli. Gospodine sekretare, koji će biti broj?

sekretar: Časni Sude, ovo će postati dokazni predmet Tužilaštva broj P444.

SUDIJA ORIE: Dokazni predmet Tužilaštva broj P444 primljen je u spis. Što se tiče dodatne izjave, čiju kopiju je Pretresno veće dobilo jutros samo 11 minuta posle 9.00 časova, samo smo bacili pogled. Nismo je još pročitali. Da li ima prigovora ili je vaš stav da uključuje dodatne informacije?

ADVOKAT KEHOE: Moj stav uključuje drugi dopunski informacioni list.

SUDIJA ORIE: Vidim da se drugi branioci ne protive tom stavu. To je dokument sa spiska po Pravilu 65ter koji nosi broj 5235. Gospodine sekretare, koji će to biti broj?

sekretar: Časni Sude, ovo će postati dokazni predmet Tužilaštva broj P445.

SUDIJA ORIE: Dokazni predmet Tužilaštva broj P445 primljen je u spis. Gospodine Tieger, Molim vas, nastavite.

TUŽILAC TIEGER: Hvala, časni Sude. Časni Sude, hteo bih da pokušam da se bavim što je brže moguće nekim od ovih dokaznih predmeta. Dakle, moj predlog bi bio sledeći: u vezi sa dokumentima koji su razmatrani i pominju se u izjavi, što će uključivati sledeće, a ja ću ih opisati kad budem prolazio kroz njih, pored toga što ću navesti P brojeve: prvi dokument nosi oznaku P5200, to je šifrovani telegram ambasade Sjedinjenih Američkih Država broj 07-0037; zatim dokument sa spiska po Pravilu 65ter koji nosi broj P5201, takođe šifrovani telegram ambasade Sjedinjenih Američkih Država broj 07-70-0079; zatim dokument sa spiska po Pravilu 65ter koji nosi broj 4028, to je predsednički transkript od 7. avgusta 1995. godine; sledeći dokument sa spiska po Pravilu 65ter koji nosi broj 2222, takođe je predsednički transkript od 3. avgusta 1995. godine; zatim dokument sa spiska po Pravilu 65ter koji nosi broj 650, opet predsednički transkript od 18. avgusta 1995. godine; pa dokument sa spiska po Pravilu 65ter koji nosi broj 2814, je elektronsko presretanje rukovodstva Republike Srpske Krajine od 4. avgusta 1995. godine, i dva izvoda iz knjige pod naslovom *Sjedinjene Američke Države i Hrvatska, Dokumentarna istorija*, od 2. do 29. juna 1994. godine. Pokazuju broj za tu knjigu sa spiska po Pravilu 65ter koji nosi broj 2575. Tako da bih zamolio, u svetlu prijema izjave, da se uvedu i ti dokumenti u spis.

SUDIJA ORIE: Ima li prigovora?

ADVOKAT KEHOE: Prva stvar, časni Sude, mislim da je dokument sa spiska po Pravilu 65ter koji nosi broj 4028 već primljen u spis kao dokazni predmet Odbrane broj D296.

SUDIJA ORIE: Da. Na mom spisku se pojavljuje kao dokazni predmet Odbrane broj D296.

ADVOKAT KEHOE: Druga stvar odnosi se na izvode iz ove knjige, branilac je naveo samo dva izvoda. U dokument sa spiska po Pravilu 65ter koji nosi broj 2575, u stvari, pominje se šest izvoda. Da li branilac nudi samo prva dva?

TUŽILAC TIEGER: Ja bih bio srećan da se uvedu svi. Prolazio sam kroz to po redu. Mislim da se dva konkretno pominju u izjavi.

ADVOKAT KEHOE: U redu.

SUDIJA ORIE: Da. Bez obzira na to, vi ste pomenuli datume 2. juni i 29. juni. Da li biste, takođe, u kasnijoj fazi želeli da ponudite i ostala četiri izvoda iz knjige? Jer, ako je tako, mogli bismo odmah da pitamo timove Odbrane da li postoje bilo kakvi prigovori.

TUŽILAC TIEGER: To je odlična ideja, časni Sude. Molim da se tako uradi.

ADVOKAT KEHOE: Kada je reč o ostatku te knjige, mislim da je najbolje da se sve uvede kao jedan dokazni predmet.

SUDIJA ORIE: Da. Vidim da isto misle i ostali timovi Odbrane. U redu. Gospodine Kehoe, a šta je sa ovim drugim dokumentima?

ADVOKAT KEHOE: Kada je reč o predsedničkim transkriptima, časni Sude, mi smo istraživali neka pitanja u vezi sa tim transkriptima. Možemo da nastavimo sa ispitivanjem ali bismo želeli da zadržimo pravo da se izjasnimo o uvođenju tih dokumenata i to u periodu od sedam dana, jer bismo želeli da još malo pogledamo ta dokumenta. Pa ćemo onda sledećeg ponedeljka reći naš zaključak Pretresnom veću.

SUDIJA ORIE: Da. Gospodine Tieger, ne znam koliko će vam smetati ako još nemamo odluku u vezi sa predsedničkim transkriptima. Čini se da imamo, u stvari, dva predsednička transkripta, gospodine Kehoe. Jedan transkript sa spiska po Pravilu 65ter koji nosi broj 2222 ... ne. Drugi nije ponuđen u spis, to je transkript od 29. oktobar 1993. godine. Taj niste pomenuli, gospodine Tieger, zar ne?

TUŽILAC TIEGER: Možda nisam. Izvinjavam se, časni Sude. To bi trebalo da bude dokument sa spiska po Pravilu 65ter koji nosi broj 816.

SUDIJA ORIE: U redu. Ne sećam se da ste ga pomenuli ili možda grešim? Jeste? Niste. Barem me moje osoblje podržava što je uvek dobro.

TUŽILAC TIEGER: I u skladu sa predlogom Pretresnog veća u vezi sa odlomcima iz knjiga, takođe, želim da uvrstim druge navedene predsedničke transkripte sa sastanaka koji su snimani na kojima je učestvovao ovaj svedok. Možemo da prođemo kroz sve formalnosti ali mislim da nema nikakvog spora oko toga da je ovaj svedok učestvovao na tim sastancima i zato ja to nudim u spis. Jedini izuzetak je transkript od 11. avgusta gde se spominje sastanak od prethodnog dana na kom je bio prisutan svedok.

SUDIJA ORIE: U redu. Znači, drugi predsednički transkripti koje imam na svom spisku su po Pravilu 65ter i nose brojeve 816 ... i to, takođe, želite i to da ponudite u spis, gospodine Tieger?

TUŽILAC TIEGER: Dokument 816 je onaj koji ste upravo prethodno pomenuli, časni Sude ...

SUDIJA ORIE: ... (*preklapanje govornika*) ... imam i drugi dokument koji nosi broj 3347 ...

TUŽILAC TIEGER: Tako je.

SUDIJA ORIE: ... i 2368. Vi želite sada da ponudite u spis sva četiri predsednička transkripta?

TUŽILAC TIEGER: Da, i 4053, časni Sude.

SUDIJA ORIE: 4053, što je, mislim... da. Dokument koji nosi broj 4053 nije opisan kao predsednički transkript, nego zapisnik sa sastanka od 10. avgusta.

TUŽILAC TIEGER: Da. To je ista kategorija dokumenata, samo se različito zovu, kako vidim. I konačno, još jedan dokument pod nazivom "Zapisnik sa sastanaka" i to od 11. avgusta.

SUDIJA ORIE: Da. Dakle, imajući u vidu prethodnu seriju dokumenata, gospodine Kehoe, sada imamo dokument koji nosi broj 816, koji nije ranije pomenuo gospodin Tieger; imamo dokument koji nosi broj 4053, to je zapisnik od 10. avgusta; zatim imamo dokument koji nosi broj 40634, što je takođe zapisnik sa sastanka od 11. avgusta; zatim dokument koji nosi broj 3347, predsednički transkript, očigledno, za 16. avgust, 1995. godine i dokument koji nosi broj 2368, što je takođe predsednički transkript od 14. septembra 1995. godine. Imate li prigovor?

TUŽILAC TIEGER: Izvinjavam se, časni Sude. Ima još jedan dokument, oprostite.

SUDIJA ORIE: Još jedan.

TUŽILAC TIEGER: Želeo bih da dodam dokument sa spiska po Pravilu 65ter ...

SUDIJA ORIE: (*preklapanje govornika*) ... Spisak postaje sve duži i duži, gospodine Tieger ...

TUŽILAC TIEGER: ... koji nosi broj 4474, takođe, predsednički transkript od 17. avgusta 1995. godine.

SUDIJA ORIE: Zar nije to onaj koji je dodat?

TUŽILAC TIEGER: Mislim da je to obelodanjeno Odbrani i da je Pretresno veće dobilo kopije u isto vreme kada je dobilo i druge dokumente.

SUDIJA ORIE: Nismo još dobili kopije, ali možete ...

TUŽILAC TIEGER: Izvinjavam se ...

SUDIJA ORIE: ... da koristite ta dokumenta.

TUŽILAC TIEGER: Problem može biti, kao što vidim, jer na dokumentu stoji datum 17. juli, umesto 17. januar. ERN je isti, 65ter broj je isti.

SUDIJA ORIE: Onda, da li je to januar ili juli?

TUŽILAC TIEGER: Januar.

SUDIJA ORIE: To je januar. Tako da je greška u vašem ... greška je u vašem *e-mailu* od 18. juna, 13.36 časova. Gospodine Kehoe, mi smo sada dodali na prethodnu listu sledeće dokumente: 816, 4053, 4064, 3347, 2368 i 4476 ...

ADVOKAT KEHOE: Mislim da je 4474, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Da, 4474. Da, ja sam pogrešio. I mislim da je i gospodin Tieger pogrešio, jer u transkriptu stoji ono što sam ja zapisao, a to je 4476. Da li ste mi rekli 4474, gospodine Tieger?

TUŽILAC TIEGER: Trebalo bi da jesam, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Dobro. Znači, poslednji dokument je 4474. Gospodine Galbraith, izgleda kao da smo knjigovođe, ali moramo da budemo tačni i precizni. Ima li prigovora?

ADVOKAT KEHOE: Časni sude, želeo bih da zadržim pravo u skladu sa mojim prethodnim prigovorom, da pogledamo još neke stvari u vezi sa ovim konkretnim dokaznim predmetima i obavestiću Pretresno veće. Mislim da to neće zadržati ispitivanje. Ako možemo za sada da obeležimo ove transkripte za identifikaciju tako da ćemo moći da krenemo dalje, a ja ću vama što je brže moguće, časni Sude, reći naš stav.

SUDIJA ORIE: Da. Ponekad smo uvrštavali u spis dokumente ako nema jasnog prigovora, suštinskog prigovora, a voljni smo da preispitamo naše odluke, ako do toga dođe. To se svodi otprilike na isto. Budući da Pretresno veće želi da ima što je moguće kraći spisak dokumenata označenih za identifikaciju, možemo da odlučimo, iz praktičnih razloga, da se uvedu u spis i da ponovo pregledamo, ako bude bilo kakve potrebe da se to učini.

ADVOKAT KEHOE: Odbrana ima nekih problema sa utvrđivanjem autentičnosti i to sada posebno ispituje, ali to je upravo...

SUDIJA ORIE: U redu. To je sada u zapisniku. I uvrštava se u zapisnik na osnovu toga da u ovom trenutku nema problema sa autentičnošću.

(Pretno veće i Sekretarijat se savetuju)

SUDIJA ORIE: Sada će gospodin sekretar da pročita brojeve pod kojima dokumenti ulaze u spis, uz ove ograde koje je izneo gospodin Kehoe, pošto nema prigovora na brojeve pod kojim su primljeni u spis. Gospodine sekretare?

sekretar: Časni sude, dokument sa spiska po Pravilu 65ter koji nosi broj 5200 postaće dokazni predmet Tužilaštva P446; dokument sa spiska po Pravilu 65ter koji nosi broj 5201 postaće dokazni predmet Tužilaštva P447; dokument sa spiska po Pravilu 65ter koji nosi broj 2222 postaće dokazni predmet Tužilaštva P448; dokument sa spiska po Pravilu 65ter koji nosi broj 650 postaće dokazni predmet Tužilaštva P449; dokument sa spiska po Pravilu 65ter koji nosi broj 2814 postaće dokazni predmet Tužilaštva broj P450; dokument sa spiska po Pravilu 65ter koji nosi broj 2575 postaće dokazni predmet Tužilaštva broj P451; dokument sa spiska po Pravilu 65ter koji nosi broj 816 postaće dokazni predmet Tužilaštva broj P452; dokument sa spiska po Pravilu 65ter koji nosi broj 3347 postaće dokazni predmet Tužilaštva broj P453; dokument sa spiska po Pravilu 65ter koji nosi broj 2368 postaće dokazni predmet Tužilaštva broj P454; dokument sa spiska po Pravilu 65ter koji nosi broj 4053 postaće dokazni predmet Tužilaštva broj P455; dokument sa spiska po Pravilu 65ter koji nosi broj 4064 postće dokazni predmet Tužilaštva broj P456 i dokument sa spiska po Pravilu 65ter koji nosi broj 4474 postaće dokazni predmet Tužilaštva broj P457.

SUDIJA ORIE: Svi ovi dokazni predmeti uvrštavaju se u spis. I dodajem, kada je reč o dokaznom predmetu Tužilaštva broj P451 da se radi o šest odlomaka iz knjige. Gospodine Tieger, molim vas, nastavite.

TUŽILAC TIEGER: Hvala, časni Sude. Pre nego što nastavim, nije mi sasvim jasna priroda prigovor Odbrana ... odnosno, u kojoj meri bih ja sada sa svedokom trebalo da prođem kroz te dokumente. Kao što sam pomenuo, osim onog transkripta od 11. avgusta, to su sastanci na kojima je bio prisutan svedok, on je to ponovo pregledao, kao i teme o kojima je razgovarano. Možda bih ja mogao da razgovaram sa svojim kolegama tokom pauze i da vidim u kojoj meri je to važno za nas, jer ne bih želeo da moram ponovo da pozivam svedoka kada oni kasnije ulože prigovor.

SUDIJA ORIE: Mislim, u stvari, da je problem u tome ako Odbrana još uvek istražuje šta mogu da budu problemi, onda, naravno, teško je u ovom trenutku tačno da se objasni šta je to, odnosno, šta imaju na umu u ovom trenutku. Ako postoji nešto, gospodin

Kehoe, što bi moglo da pomogne Pretresnom veću i što bi moglo da se predstavi preko svedoka, naravno, ne treba propustiti priliku da se to uradi.

ADVOKAT KEHOE: Da, časni Sude. Mislim da to neće zadržati ispitivanje ambasadora u ovom trenutku. Ja ću se na pauzi konsultovati sa gospodinom Tiegerom i upoznati ga sa pitanjima koja bi Odbrana mogla imati.

SUDIJA ORIE: U redu. Hvala. Molim vas, nastavite.

TUŽILAC TIEGER: Hvala, časni Sude. Sada bih želeo da pročitam rezime izjava ovog svedoka u skladu sa našom praksom.

SUDIJA ORIE: Gospodine Galbraith, mi obično ovde čitamo rezimee izjava svedoka, kako bi javnost znala o čemu govorimo. Molim vas, nastavite.

TUŽILAC TIEGER: Piter Galbraith je bio ambasador Sjedinjenih Američkih Država u Hrvatskoj od 24. juna 1993. godine do 3. januara 1998. godine. U tom svojstvu imao je opsežne kontakte sa članovima hrvatskog rukovodstva, sa rukovodstvom krajiških Srba, sa međunarodnim predstavcima, kao i drugima koji su se bavili tim regionom. Ambasador Galbraith je aktivno pokušavao da posreduje u mirnom rešavanju sukoba između Hrvatske i Srba iz Krajine, uključujući i *Plan Z-4*. Kada je *Operacija Oluja* postala neizbežna, on se sastao sa predsednikom Tuđmanom 1. avgusta 1995. godine i savetovao predsednika Tuđmana da se pobrine da se zaštite srpski civili i osoblje Ujedinjenih nacija u slučaju da dođe do napada. Dana 2. avgusta, ambasador Galbraith razgovarao je sa Milanom Babićem kako bi ga ubedio da prihvati uslove za mir. Babić se složio sa tim uslovima i 3. avgusta, dok su trajali pregovori u Ženevi, ambasador Galbraith sastao sa predsednikom Tuđmanom kako bi mu objasnio svoj sastanak sa Babićem i mogućnost za mirno rešenje. Predsednik Tuđman ...

SUDIJA ORIE: Ne, ne, gospodine Tieger. Možete da nastavite.

TUŽILAC TIEGER: Predsednik Tuđman je izrazio skepsu da Babić to može zaista i da uradi i ambasadoru Galbraithu postalo je jasno da će doći do napada. Tokom svog rada, ambasador Galbraith imao je redovne i obimne kontakte s predsednikom Tuđmanom i drugim hrvatskim liderima i saznao je kakvi su njihovi stavovi i gledišta o prisustva Srba u Hrvatskoj. Predsednik Tuđman smatrao je da države trebaju da budu nacionalno homogene ili bar blizu toga. On je verovao i govorio da su Srbi u Hrvatskoj, a naročito u Krajini, bili previše brojni i da predstavlja stratešku pretnju Hrvatskoj. On je s odobravanjem gledao na transfere stanovništva kojim bi se stvorile uglavnom homogene države ili područja. Predsednik Tuđman je imao i rasističke stavove prema Muslimanima. Predsednik Tuđman je smatrao da su njegovi argumenti o Srbima i Muslimanima bili neodoljivi i da nije bilo potrebno da sakriva ta svoja gledišta. Nakon *Operacije Oluja*, predsednik Tuđman je objasnio...

SUDIJA ORIE: Ne, ne, gospodine Tieger.

TUŽILAC TIEGER: Nakon *Operacije Oluja*, predsednik Tuđman je jasno objasnio ambasadoru Galbraithu da oni Srbi koji su otišli ne bi trebalo da se vrate. Uvedene su mere koje bi obezbedile da se Srbi zaista i ne vrate, što uključuje i zakone o oduzimanja imovine i sprečavanja ljudi da se vrate, s obzirom da su dobili samo 30 dana da to učine. Iako je taj rok produžen pod pritiskom, uvedene su mere da se Srbi spreče da ispune te rokove, što je onemogućilo da traže povraćaj imovine. U međuvremenu, veliki deo srpske imovine je sistematski uništen od strane hrvatskih oružanih snaga i drugih. Ambasador Galbraith dobio je informacije iz mnogih izvora o zločinima i o velikom i sistematskom uništavanju srpske imovine, kao i o rasprostranjenim ubistvima. Njegove primedbe bile su u skladu s tim izveštajima. Ambasador Galbraith je procenio da do takvog razaranja nije moglo doći bez naređenja, odobrenja ili prećutnog pristanaka hrvatskog rukovodstva. On je stalno sa liderima Hrvatske pokretao pitanje zločina protiv Srba i srpske imovine, kao i prepreka nametnutih da bi se onemogućio povratak Srba. Prvo je odugovlačeno sa odgovorom a zatim je poricano, a zatim je usledilo priznanje preko volje ili odbacivanje krivice tvrdnjama da su to radili hrvatski civili koji su se vratili u to područje i da je to sve bilo izvan kontrole zvaničnika. Iako je pritisak međunarodne zajednice vremenom imao nekog pozitivnog efekta, posebno kada je reč o pravu na povratak, i iako je došlo do smanjenja razaranja, na kraju je gotovo sva ta imovina bila opljačkali i/ili uništena. Ovim je završen rezime, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Možda je važno, 29. stranica, 7. red možda u francuski transkript nije ušla činjenica da su ubistva bila rasprostranjena. Dakle, jednostavno zbog transkripta. Gospodine Tieger, molim vas, nastavite.

ADVOKAT KEHOE: Ako mi dozvolite, časni Sude, obično ne ulažem prigovor na rezime, ali, naravno, budući da ovo sada ide u javnost, moram da kažem da ovo ne odražava tačno sve ono što je ambasador izjavio o *Operaciji Oluja*.

SUDIJA ORIE: Gospodine Kehoe, shvatam šta kažete. I predlažem sledeći postupak: kažete gospodinu Tiegeru tokom pauze s čime se tačno ne slažete u rezimeu. Onda ćemo da vidimo da li se gospodin Tieger slaže sa vama ili ne. Pa ćete onda ili da iznesete zajednički predlog, odnosno, da se izmeni rezime ili ćete jednostavno da obavestite Pretresno veće u čemu se tačno ne slažete i po mogućstvu u pisanoj formi. To se može uraditi i na neformalan način. Svi znamo da rezime nije dokaz, ali, ipak, slažem se u potpunosti sa vama da javnost treba da bude pravilno informisana. Molim vas, nastavite, gospodine Tieger.

TUŽILAC TIEGER: Hvala, časni Sude.

TUŽILAC TIEGER – PITANJE: Ambasadore, dobro došli natrag. Već smo rekli da ste počeli da radite kao ambasador u junu 1993. godine. Zamolio bih vas da opišete Pretresnom veću kakvi su uslovi vladali u to vreme i kakav je bio njihov učinak na vaše aktivnosti i vaše prioritete?

SVEDOK GALBRAITH – ODGOVOR: Rat u bivšoj Jugoslaviji trajao je već dve godine. 29 posto teritorija Republike Hrvatske okupirali su pobunjeni Srbi kojima je pomagala Srbija. U Bosni i Hercegovini trajao je rat između tri strane; to su bili: bosanski Srbi, bosanska Vlada i HVO. U Hrvatskoj je bilo nekoliko stotina hiljada izbeglica, možda 600.000 ili 700.000, koji su prošli kroz Hrvatsku, i međunarodna zajednica, uključujući i moju Vladu, očajavala je nad tim šta da se uradi u takvoj situaciji. Ja sam tamo došao kao prvi ambasador i to u okolnostima u kojima Sjedinjene Američke Države skoro uopšte nisu poslale ambasadora u znak protesta zbog onoga što je Hrvatska radila u Bosni i Hercegovini. Reč je o podršci HVO-u koji je činio zverstva nad civilima, bosanskim Muslimanima i borio se protiv bosanske Vlade. Prema tome, prvo treba reći da sam ja shvatio da neće biti rešenja tog sukoba ako ne prekinemo borbe između Muslimana i Hrvata u Bosni i Hercegovini, pa je to bio prvi cilj moje aktivnosti. I da bismo... pre nego što smo mogli da zaustavimo borbe, trebalo je prekinuti zverstva. Tako da sam u leto 1993. godine radio sa hrvatskim zvaničnicima na tome da se bosanski zatvorenici puste iz logora, u kojima su držani u nehumanim uslovima, da pokušamo da se zaustavi granatiranje Mostara, kao i da se smanji nivo zločina. Godine 1994. taj fokus ... ili krajem 1993. i početkom 1994. godine, taj fokus se premestio na pokušaj postizanja mirovnog sporazuma između bosanske Vlade i bosanskih Hrvata, i uspeli smo krajem februara, odnosno, početkom marta 1994. godine, kada smo zaključili *Vašingtonski sporazum*, kada je stvorena Federacija Bosne i Hercegovine, što je odmah i uspešno dovelo do završetka muslimansko-hrvatskog rata. U tom trenutku, na zahtev predsednika Tuđmana, usmerio sam svoju pažnju na pregovore sa ... između Zagreba i pobunjenih Srba u Kninu, pokušavajući da se pronađe političko rešenje o Hrvatskoj. Ti pregovori su bili u toku pod pokroviteljstvom Ujedinjenih nacija. Uključili su se i Rusi, i Tuđman je želeo da se uključe i Amerikanci. Ja sam konačno formirao jednu grupu u kojoj su bile Ujedinjene nacije, Rusi i Evropska unija. I to je postalo poznato kao *Zagreb 4*, ili *Plan Z-4*, a mi smo sponzorirali jedan trostruki proces u pokušaju da se pronađe mirno rešenje u Hrvatskoj. Prvo, prekid vatre je uspešno dogovoren u martu 1994. godine. Nakon toga usledilo je dogovor o ekonomskim merama i merama za izgradnju poverenja u decembru 1994. godine. A paralelno sa ekonomskim merama i merama za izgradnju poverenja, radili smo na političkom planu koji je postao poznat kao *Plan Z-4*, a kojim je bila predviđena veoma značajna autonomija za Srbe u Krajini u međunarodno priznatim granicama Republike Hrvatske. Taj plan je bio predstavljen stranama, ne samo kao dokument oko koga treba pregovarati, ne po sistemu – uzmi ili ostavi, to je predstavljeno stranama u januaru 1995. godine. Predsednik Tuđman je vrlo nerado prihvatio i pristao da pregovara o tome, ali je lider krajiških Srba, Milan Martić, odbio da uopšte dodirne taj dokument. Odbio je da ga primi. I u tom trenutku, pregovori između dve strane su propali, kako se ispostavilo kasnije, nepovratno, iako su se nastavili pokušaji da se pregovori nastave. U leto, ili između maja i jula 1995. godine, stvari su počele stvarno da se raspadaju. Neki pripadnici mirovnih snaga Ujedinjenih nacija uzeti su kao taoci, a zatim je u julu došlo do napada na enklave Srebrenicu i Žepu: te su enklave pale, a zatim je usledio napad na Bihać. Taj napad su izvele i vojska bosanskih Srba i Vojska Republike Srpske Krajine, odnosno, pobunjeni Hrvati. I u tom trenutku, hrvatska Vlada je donela odluku da je to pogodno vreme da se povuče vojni potez za povratak hrvatske teritorije, kao i niza događaja ... Mogao bih to

sada da opišem detaljnije ... ali došlo je do niza događaja koji su doveli do *Operacije Oluja*.

TUŽILAC TIEGER – PITANJE: Samo jedna mala korekcija, ambasadore. Na 32. stranici, u redovima 20 i 21 kada ste spomenuli "pobunjene Hrvate", pretpostavljam da ste mislili da kažete "pobunjeni Srbi"? Rekli ste da su taj napad izvele i Vojska bosanskih Srba i Vojska Republike Srpske Krajine, odnosno, pobunjeni Hrvati?

SVEDOK GALBRAITH – ODGOVOR: Da, naravno, mislio sam da kažem "pobunjeni Srbi". Mi smo smatrali da su to pobunjeni Srbi koji su, u stvari, bili građani Republike Hrvatske.

TUŽILAC TIEGER – PITANJE: Da li se sećate, kada ste prvi put saznali za postojanje planova Republike Hrvatske da se krene na Krajinu vojnom operacijom? I s tim u vezi, mogu da vas uputim na jedan drugi dokument koji se nalazi na našem spisku dokaznih predmeta pod brojem 5231 po Pravilu 65ter.

TUŽILAC TIEGER: To je diplomatski dnevnik ambasadora Galbraitha. Molim da se prikaže na ekranu.

TUŽILAC TIEGER – PITANJE: Ambasadore, mislim da je to treći tabulator u vašoj fascikli. Možda ste ga već pronašli.

SVEDOK GALBRAITH – ODGOVOR: Da, našao ga.

TUŽILAC TIEGER – PITANJE: Ambasadore, to su unosi u vašem dnevniku u periodu od juna do novembra 1995. godine. Pretpostavljam da ste upoznati sa ovim dokumentom. Kada su unete ili pripremljene beleške u ovom dokumentu?

SVEDOK GALBRAITH – ODGOVOR: Generalno, svakodnevno, znači, uveče ili dan posle događaja koji su tu opisani, ali ponekad bi proteklo i više vremena jer bih bio van grada ili bih možda bio previše zauzet da to zapišem istog dana. Pa bih onda ponekad odjednom zapisao beleške za nekoliko dana.

TUŽILAC TIEGER – PITANJE: Mogu li da vas zamolim da okrenete 20. stranicu tog dokumenta, i pogledate unos za 24. juli.

SVEDOK GALBRAITH – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC TIEGER – PITANJE: U prvoj rečenici se kaže: "Izgleda da rat neposredno predstoji, Hrvati planiraju da krenu sutra ujutro u 4.00 sata na Bosansko Grahovo. Srbi imaju artiljeriju u Sektoru Jug i planiraju da uzvrate granatiranjem hrvatskih primorskih gradova. A hrvatski plan je bio da se krene prvo levo prema Grahovu a onda da se pređe na Knin." I dalje na toj istoj 20. stranici tog dokumenta ... Ambasadore ... Ambasadore, da li je to bilo negde u ono vreme kada ste saznali da je postojao plan za operacije u Krajini? Da li se sećate ili ste znali za to u to vreme?

SVEDOK GALBRAITH – ODGOVOR: To sam saznao i ranije. Mislim da datum kada sam ... pa, mislim da mi je prvobitno rečeno da će doći do operacije onog dana kada sam odveo vojnog atašea, pukovnik Ricka Herricka, na oproštaj sa ministrom Odbrane Gojkom Šuškom, i tada je došla njegova zamena, pukovnik John Sadler. I u to vreme, bilo je to na tom sastanku ili na ručku u hotelu *Interkontinental* u Zagrebu, Šušak mi je rekao za postojanje planova za vojni napad na Krajinu.

ADVOKAT KEHOE: Časni Sude, ako možemo da vidimo koji je ovo datum, mislim da u samom dnevniku stoji da je to 10. juni. To je 12. stranica, drugi paragraf.

SVEDOK GALBRAITH: Dozvolite mi da pojasnim. Ja sam, zapravo, to znao znatno pre 10. juna, i to se vidi u mnogim dokumentima. Znao sam da je Tuđman imao plan da u 1994. godini vojno zauzme Krajinu. A tačno je što piše u belešci za taj datum. Smatrali smo da će to da učini kada istekne mandat Ujedinjenih nacija 30. novembra. A razlog da to bude u to doba godine je taj što bi bilo veoma teško zbog klimatskih uslova za Srbiju za popunjavanje zaliha Krajine, a još uvek bi bilo hrvatskim snagama relativno lako da napadnu sa obale, a ne bi nanelo nikakvu štetu hrvatskoj turističkoj sezoni. Tek kasnije u julu, zbog onoga što se dogodilo u Srebrenici i Žepi i zbog krize u Bihaću, su ti planovi pomereni za kasnije, kako bi se iskoristilo... u stvari, iz dva razloga: prvo, da se sačuva Bihać, jer poslednja stvar koju su želeli Hrvati je to da padne Bihać, jer ako bi se to dogodilo, onda bi imali jedan ceo srpski entitet na zapadu - Krajinu i Bosnu zajedno. Osim toga, takođe bi 160.000 ljudi prešlo u Hrvatsku kao izbeglice. I ja moram da vam kažem, iako sam siguran da ćete to čuti i u daljem svedočenju, to je bila poslednja stvar koju su Sjedinjene Države želele da vide u tom trenutku. Ali, odluka da se to uradi u julu nije bila ... Hrvatska nije pomerila datum ove operacije sve do Srebrenice i do krize u Bihaću. Tako da ja smatram da mi je to rečeno vrlo kratko vreme nakon što je Hrvatska donela načelnu odluku. Ja mislim da nije donela konačnu odluku, dobro, ako pogledate transkripte, pa sve do dan pre, ali je bilo negde oko 20. jula, da je doneta ta načelna odluka da je vreme da to učine.

TUŽILAC TIEGER: Časni Sude, vidim koliko je sati. Ako Pretresno veće ima nameru da napravi pauzu, pre nego što to uradite sam hteo da se razjasni još jedna stvar za sekretara: paginacija ovog dela iz dnevnika, ovo što je upravo pomenuo moj kolega zastupnik a možda čak i broj prethodne stranice, mislim da je pomenuo belešku za 10. juni, koja se pojavljuje na ... relevantni deo se pojavljuje na 12. stranici dnevnika.

SUDIJA ORIE: Našao sam, da. Stranica broj 12, drugi paragraf, 10. juni. Dakle, ovaj dokument se ne nalazi u spisu. Da li imate nameru da to ponudite?

TUŽILAC TIEGER: Da, časni Sude.

SUDIJA ORIE: U redu.

ADVOKAT KEHOE: Nemam prigovor, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Nemate prigovor. Ne čujem ni da drugi timovi Odbrane imaju prigovor. Onda unosi u dnevnik svedoka od juna do novembra 1995. godine koji će dobiti broj, gospodine sekretare?

sekretar: Časni Sude, to će postati dokazni predmet Tužilaštva broj P458.

SUDIJA ORIE: Dokazni predmet Tužilaštva broj P458 primljen je u spis. Gospodine Tieger, mislim da bismo mogli sada da napravimo pauzu. Gospodine Galbraith, sada ćemo napraviti pauzu od 25 minuta i nastavljamo u 11.00 časova.

(pauza)

SUDIJA ORIE: Gospodine Tieger, molim vas, nastavite.

TUŽILAC TIEGER: Hvala, časni Sude. Pre nego što počnem, želeo bih da ukažem Pretresnom veću da izgleda da jedna od stranica diplomatskog dnevnika nije učitana u sistem elektronske sudnice, a to je stranica koja je označena u dnevniku brojem 29, koja se pojavila ... koja bi se pojavila između stranice 22 i stranice 23 u sistemu elektronske sudnice. Stranice označene u dnevniku ne odgovaraju tačno stranicama u elektronskoj sudnici.

SUDIJA ORIE: I, izgleda da se i u ovoj kopiji na papiru pojavljuje isti problem.

TUŽILAC TIEGER: U redu. Imam primerke ovde. Srećom, znam da sam proverio sa gospodinom Kehoe, on ima tu stranici u primerku dnevnika. Ali ako drugi zastupnici žele primerke ili Pretresno veće, sada imam primerke te konkretne stranice koja je nedostajala.

SUDIJA ORIE: Da. Ako imate, poštedecete nas da to šampamo. Gospodine Kehoe.

ADVOKAT KEHOE: Da, časni Sude, ja imam to. Moje pitanje se tiče jedne druge teme o kojoj sam razgovarao sa gospodinom Tiegerom u vezi sa transkriptom, i samo ...

SUDIJA ORIE: Čini se da se ovde ne radi o autentičnosti, već je u pitanju greška.

ADVOKAT KEHOE: Da. Pitanje autentičnost ćemo pokrenuti kada dobijemo neke dodatne informacije. Ali, zbog pojašnjenja, časni Sude, na stranici 34, red 19, mislim da je izražena zabrinutost oko nekih datuma u tom redu, kao i godine. Možda sam pogrešno čuo svedoka, ali ...

TUŽILAC TIEGER: Časni Sude, nisam sasvim siguran da je to greška, ali bih rado da to razjasnim sa svedokom. Mislim da je najbolji način da tako uradimo.

SUDIJA ORIE: Da, to je najbolji način da to uradite, a osim toga, gospodin Kehoe još uvek ima priliku da se u unakrsnom ispitivanju pozabavi ovim pitanjem. Molim vas, nastavite.

TUŽILAC TIEGER – PITANJE: Gospodine ambasadore, dozvolite mi da vam pročitam deo transkripta. Na 34 stranici bilo je pitanje: "Ako možemo da vidimo koji je to bio datum kada ste prvi put saznali da će se vojnom operacijom ponovno zauzeti Krajina", i rekli ste na početku 17. reda: "Dozvolite mi da pojasnim. Ja sam zapravo to znao znatno pre 10. juna, i to se vidi u mnogim dokumenatima, znao sam da je Tuđman imao plan da u 1994. godini vojno zauzme Krajinu." A dalje kažete: "A tačno je što piše u belešci za taj datum. Smatrali smo da će to da učini kada istekne mandat Ujedinjenih nacija 30. novembra ..." i tako dalje. Dakle, moje pitanje ambasadore glasi: da li ste mislili na 1994. godinu ili neki drugi datum?

SVEDOK GALBRAITH – ODGOVOR: Hvala. Mislio sam na 1995. godinu, jer je mandat Ujedinjenih nacija bio od marta ... osam meseci ... mislim da je bio od marta do kraja novembra. Bilo je u tom trenutku, znači, 1995. godine kada je Tuđman imao plan da zauzme Krajinu. Dok smo još na ovoj temi, sad uviđam da se javlja jedno pitanje koje treba razjasniti. Dana 21. jula otišao sam na Brione ... to je bilo 1995. godine ... na večeru sa predsednikom Demirelom [Suleyman]. I na toj večeri, ministar Odbrane, gospodin Šušak mi je rekao da će sprovesti vojnu operaciju. A kasnije, mislim 22. jula, gledajući dnevnik, kada sam rekao da sam se sreo na ručku sa pukovnikom Herrickom i pukovnikom Sadlerom, i tom prilikom, Šušak nam je dao datum. Ali mi je 21. jula prvi put najavio, a takođe je jasno iz onoga što je Tuđman rekao da je doneo odluku da se krene sa vojnom operacijom ... ili da je vrlo verovatno da će krenuti u vojnu operaciju u vezi sa krizom u Bihaću.

TUŽILAC TIEGER – PITANJE: Hvala vam, gospodine ambasadore. Kada je reč o krizi u Bihaću, u vašoj izjavi, u 19. paragrafu izjave po Pravilu 92ter, koja je postala dokazni predmet Tužilaštva broj P444, u paragrafima 19 i 20, vi kažete: "Tokom tog vremena, smanjena je opasnost po Bihać, jer su se Srbi povukli", znači, to kažete u paragrafu 19. A u paragrafu 20 kažete: "Sada ponovo započinjemo mirovni proces. Postojalo je manje i veće zlo." Da li možete da opišete Pretresnom veću ukratko kako je došlo do smanjenja opasnosti po Bihać i koji su naponi učinjeni u vezi sa mirovnim procesom?

SVEDOK GALBRAITH – ODGOVOR: Da. U suštini, ono što se dogodilo je da je 13. jula pala Srebrenica, a zatim je nestalo i masakrirano 20 procenata stanovništva, muškaraca i dečaka, a onda ste imali pad Žepe 26. jula, ali taj napad je trajao već neko vreme, a otprilike oko 20. ili 17. jula, ili tako nekako, došlo je do napada na Bihać. Dakle, kao što smo videli, postojao je koordiniran napor bosanskih Srba, a u slučaju Bihaća su im se u tome pridružili hrvatski Srbi da izbrišu ove enklave sa mape. Verovali smo, s obzirom na ono što su uradili u Srebrenici, da su postojale veoma dobre šanse da će uraditi istu stvar i u Žepi i u Bihaću. Zbog toga smo gledali sa simpatijama na hrvatsku vojnu ofanzivu koja je išla do Livanjskog polja kako bi se izvršio pritisak na Srbe. I zaista, nismo prigovarali vojnoj akciji koja bi prošla kroz Krajinu da bi se ublažila opsada Bihaća. Ali, upravo zbog toga što je ta hrvatska vojna akcija imala značajne posledice na

Srbe, izgledi za pad Bihaća su od samog kraja jula počeli da opadaju. I u tom trenutku sam verovao da postoji mogućnost da... da se dođe do sporazumnog rešenja. Nisam bio uopšte siguran da bi se pregovorima došlo do rešenja, ali postojala je mogućnost i trebalo je iskoristiti ovu priliku. To onda objašnjava zašto sam u poslednjim satima otišao u Beograd i pokušao da dođem do dogovora koji bi mogao da spreči celu *Operaciju Oluja*.

TUŽILAC TIEGER – PITANJE: A vaša izjava ... u svojoj izjavi ukazujete u paragrafu 22, u dokaznom predmetu Tužilaštva broj P444, dakle, u paragrafu 22, da ste se sastali sa predsednikom Tuđmanom 1. avgusta, a mislim da pored toga u vašem diplomatskom dnevniku, na stranici koja je obeležena kao stranica 28 a mislim da je u sistemu elektronske sudnice to stranica 22, takođe se govori o tom sastanku. Tokom tog sastanka sa predsednikom Tuđmanom, ambasadore, da li ste vi izneli predlog da se krene napred sa mirovnim procesom, i da li ste takođe govorili o zabrinutosti Sjedinjenih Američkih Država zbog vojne operacije i o stavu Sjedinjenih Američkih Država u vezi sa tom mogućnošću?

SVEDOK GALBRAITH – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC TIEGER – PITANJE: I da li u svom dnevniku i svojoj izjavi ukazujete na vaš stav u ime Sjedinjenih Američkih Država, kada je reč o mogućoj vojnoj operaciji?

SVEDOK GALBRAITH – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC TIEGER – PITANJE: A kakvi su to bili stavovi?

SVEDOK GALBRAITH – ODGOVOR: Pa, prvo, Sjedinjene Američke Države posvetile su se miroljubivom rešenju problema u Krajini, i ništa što smo rekli ne treba tumačiti kao zeleno svetlo za vojne operacije. Drugo, mi smo stavili akcenat na to, da ako dođe do vojne operacije, da srpski civili moraju da budu zaštićeni, da ratni zarobljenici moraju da budu dobro tretirani i da bi svako ponavljanje zločina koji su se desili u Medačkom džepu 1993. godine, imalo seriju vrlo ozbiljnih posledica za američko/hrvatske odnose. Ako bude zverstava, to će veoma negativno uticati na naše odnose, naneti veliku štetu našim odnosima sa Hrvatskom. Treće, ako Hrvatska preduzme vojnu operaciju, to će učiniti sama. Ne mogu da očekuju nikakvu pomoć od Sjedinjenih Amričkih Država, ako stvari ne idu kao što je očekivano. I četvrto, da je bezbednost pripadnika mirovnih snaga Ujedinjenih nacija od najvećeg značaja, i da će Hrvatska morati da uradi sve što može da ne izloži riziku mirovne snage Ujedinjenih nacija i drugo osoblje.

TUŽILAC TIEGER – PITANJE: Sada, u paragrafu 23 dokaznog predmeta Tužilaštva broj P444, objašnjavate razloge zbog čega su izdata upozorenja o potrebi zaštite srpskih civila, i vi kažete: "Izdao sam upozorenje o potrebi zaštite srpskih civila, jer je bilo više razloga da budemo zabrinuti pošto bi verovatno moglo da dođe do progona civila. Znao sam da je predsednik Tuđman u Srbima video pretnju i da je želeo homogenu, etnički čistu Hrvatsku. Isto tako sam znao da su srpski civili napadani prilikom prethodnih hrvatskih operacija kao što je to bio slučaj sa Medačkim džepom i za vreme *Operacija Bljesak*." Onda govorite o svojoj zabrinutosti, što se vidi kasnije u vašoj izjavi. Da li ovaj

paragraf tačno odražava razloge zbog čega je postojala potreba da se izdaju ta upozorenja ili o američkoj zabrinutosti o tome šta bi moglo da se desi civilima?

SVEDOK GALBRAITH – ODGOVOR: Da, odražava.

TUŽILAC TIEGER – PITANJE: Dakle, na sastanku 1. avgusta, da li vam je predsednik Tuđman izložio hrvatske uslove za mirno rešenje u očekivanju vašeg sastanka sa Milanom Babićem?

SVEDOK GALBRAITH – ODGOVOR: On je naveo uslove za mirno rešenje koji se nalaze u diplomatskom dnevniku, a to su: hitno povlačenje iz Bihaća, otvaranje naftovoda kroz Sektor Sever, trenutni pregovori za otvaranje pruge Zagreb - Split, i odmah pregovori za političku reintegraciju Krajine u Hrvatsku. U to vreme, to su bili njegovi uslovi i trebali su da se predstave kao ultimatum na sastanku koji je trebalo da se održi 3. avgusta u Ženevi, pod pokroviteljstvom Međunarodne konferencije za bivšu Jugoslaviju, kojom je predsedavao Thorvald Stoltenberg. U to vreme sam mu rekao da je Babić zainteresovan da se sretne sa mnom, a on je rekao: "U redu, to bi moglo da bude zanimljivo." Mislim da je Babić predložio datum četvrtak ili petak, a on je rekao: "Ne čekajte onda do tada, uradite to što je moguće ranije." Ali ovi uslovi nisu bili u vezi sa mojim sastankom sa Babićem, već je to bio jednostavno hrvatski ultimatum, i fokus je zaista bio na tom sastanku koji je trebalo da se održi 3. avgusta.

TUŽILAC TIEGER – PITANJE: A da li ste se posle toga sastali sa Milanom Babićem?

SVEDOK GALBRAITH – ODGOVOR: Sreo sam se s njim 2. avgusta u Beogradu.

TUŽILAC TIEGER – PITANJE: U redu. A kakav je bio rezultat? Da li ste mu naznačili te uslove koji su vama bili prezentirani i kakav je bio njegov odgovor?

SVEDOK GALBRAITH – ODGOVOR: Odslikao... počeo sam sastanak time što sam odslikao najcrniju sliku o tome šta bi verovatno moglo da se desi, bacio sam vrlo nedvosmisleno krivicu na krajiške Srbe koji su učinili dve stvari: prvo, oni su prešli međunarodnu granicu i otišli u Bihać; i, drugo, oni su odbili da pregovaraju na osnovu predloga koji su predložile Sjedinjene Američke Države, Rusija, Ujedinjene nacije i Evropska unija, dakle, u suštini, najmoćnije institucije u svetu, barem kada je reč o ovom delu sveta. Onda sam naveo hrvatske uslove, a njegov odgovor je bio vrlo zanimljiv. Očekivao sam da će on da se raspravlja sa mnom, ali nije. Rekao je: "Potpuno razumem zašto će nas Hrvati napasti, ali ne mogu da razumem zašto su se naši lideri ponašali tako kako su se ponašali". On je rekao da je prihvatio Tuđmanov ultimatum, sve tačke. Dodao je: "Osim što imam teškoća da javno kažem da ću prihvatiti pregovore za reintegraciju Krajine u Hrvatsku." Ja sam mu rekao: "Razmišljao sam o tome, i ono što ja mislim da možete da uradite jeste da javno objavite da ćete prihvatiti pregovore na osnovu *Plana Z-4*, jer *Plan Z-4* je plan za reintegraciju Krajine u Hrvatsku, ali moram da kažem Tuđmanu privatno da vi shvatate da nikada nećete dobiti taj stepen autonomije o kome se raspravljalo u *Planu Z-4*. Ono što je bilo moguće u januaru 1995. godine nije moguće u avgustu 1995. godine". On je rekao da je shvatio.

TUŽILAC TIEGER – PITANJE: Ambasadore, možda sam propustio što vas nisam pitao ranije i zamolio da kažete Pretresnom veću ko je bio Milan Babić i zašto ste se bavili s njim, i ... pa, mislim da je jasno.

SVEDOK GALBRAITH – ODGOVOR: Milan Babić je bio premijer takozvane Republike Srpske Krajine, dakle, pobunjeničkog srpskog entiteta. On je bio na čelu političke partije koja je bila najpopularnija i imala najveću podršku u Krajini. Imao je većinu u Parlamentu. Međutim, bio je politički protivnik predsednika Milana Martića, koji je kontrolisao vojsku i samim tim, imao znatno više moći od Babića.

TUŽILAC TIEGER – PITANJE: U vašoj dodatnoj izjavi, mislim ... odnosno, oprostite, u dodatnom informacionom listu, to je dokazni predmet Tužilaštva broj P445, mislim da kažete u paragrafu 18 da ste pregledali transkript od 3. avgusta.

TUŽILAC TIEGER: Časni Sude, trebalo bi da kažem da je ambasador imao mogućnost da vidi revidirani transkript koji se tiče pitanja pokrenutih tokom uvodne reči, i tu se daje i prevod transkripta na BHS.

TUŽILAC TIEGER – PITANJE: I, kao što je navedeno u dokaznom predmetu Tužilaštva broj P445, ambasadore, koji ukazuje da ste bili u vezi ... i treba da ukažem zbog vas i zbog Pretresnog veća, ovo je transkript sastanka sa predsednikom Tuđmanom, i tu takođe pominjete svoju diskusiju sa Milanom Babićem. Citiram ono što ste vi rekli: "Kao što smo vrlo dobro znali da će mnogi Srbi koji su tamo živeli napustiti to područje, verovatno većina njih". Da li se sećate da ste to rekli predsedniku Tuđmanu i Milanu Babiću ranije, i ako je tako, da li možete da nam objasnite zašto ste Babiću rekli da će mnogi Srbi, verovatno većina njih napustiti Krajinu? I to se nalazi na 18 stranici dokaznog predmeta Tužilaštva broj P445, što je dodatni informacioni list.

SVEDOK GALBRAITH – ODGOVOR: Da. Poenta onoga što sam pokušavao da kažem Babiću je da ako srpsko stanovništvo Krajine ode, tamo nikada neće biti političkog rešenja za njih, tako da bi bilo mnogo bolje da sada prihvate sporazum sa Hrvatskom, čak i ako je bio daleko od idealnog rešenja koje su očekivali, nego da se sve reši vojnim putem i da onda imate čitavo stanovništvo koje je otišlo. Dakle, zašto sam rekao Babiću da sam mislio da će celo stanovništvo otići? Pa, zato što tokom celog sukoba na teritoriji bivše Jugoslavije, kada bi teritorija pala u druge ruke, stanovništvo bi ili otišlo ili je bilo proterano: kad je Hrvatska preuzela zapadnu Slavoniju 1. i 2. maja 1995. godine, samo nekoliko meseci ranije, 10.000 od 13.000 Srba napustilo je tu teritoriju zbog ponašanja Hrvatske u prethodnim operacijama, posebno u Medačkom džepu, što je uključivalo i zločine. Tako da sam znao da je stanovništvo imalo dobro utemeljen strah od onoga što može da se desi. Znao sam Tuđmanove izjave i stavove da su Srbi Krajine strateška pretnja Hrvatskoj, i znao sam za nemilosrdnu srpsku propagandu o tome kako su Hrvati u osnovi ponovo rođene ustaše, fašisti iz Drugog svetskog rata, koji ponavljaju sva ustaška zverstva. Tako da me je kombinacija svih onih stvari navela da kažem Babiću da će Srbi otići. Ali Babić je bio... nisam morao da ga ubeđujem u to. On je potpuno shvatao da će se to desiti. Zatim, 3. avgusta kada sam razgovarao sa Tuđmanom, ja sam mu jednostavno prepričao moj čitav razgovor sa

Babićem, da bi on shvatio kako smo došli do te pogodbe kojom je, po mom mišljenju, Babić prihvatio Tuđmanov ultimatum.

TUŽILAC TIEGER – PITANJE: Pomenuli ste vaš sastanak sa predsednikom Tuđmanom nakon vašeg razgovora sa Milanom Babićem. Kako ste predstavili predsedniku Tuđmanu situaciju koja je postojala u to vreme i kakva je bila njegova reakcija? Mislim da se to nalazi ili se bavite tim pitanjima donekle u paragrafu 26 vaše izjave, kao i na stranicama 31 i 32 vašeg dnevnika, što verujem da je stranica 24 u sistemu elektronske sudnice, znači, deo koji se odnosi na sastanak od 3. avgusta.

SVEDOK GALBRAITH – ODGOVOR: Moja osnovna ... mislim, naravno, konkretne reči koje sam izgovorio mogu da se nađu u mom dnevniku i kao što znate, u transkriptu sa tog sastanka. Moja osnovna poruka je bila da je Babić prihvatio Tuđmanov ultimatum, ali da nismo znali da li će Babić biti u stanju da ubedi rukovodstvo krajiških Srba. Međutim, da vredi malo sačekati da bi se ustanovilo da li on to može. To je ... da, u suštini, to je ono u šta sam pokušavao da ubedim Tuđmana. Samo sam opisao svoje pregovore, i takođe sam dostavio demarš u ime Sjedinjenih Američkih Država. Bilo mi je jasno ... kada sam se sreo sa Tuđmanom, mislim da je to bilo 5.45 časova ... bilo je jasno da se on oglušio na ono što sam rekao. Verovao sam da je već doneo odluku da krene u rat. Bilo mi je interesantno da čitam transkript sa kasnijeg sastanka Veća nacionalne bezbednosti koji je počeo u 6.00 časova, na kom se o tom problemu zapravo raspravljalo, i takođe su razmatrali američki demarš i šta sam ja imao da kažem. Ali, izvesno, moj utisak na tom sastanku je bio da je to pitanje bilo rešeno.

TUŽILAC TIEGER – PITANJE: I da li ste nakon toga u vezi sa tim pitanjem održali konferenciju za štampu – mislim da se o tome govori na stranicama od 208 do 210 u knjizi koja se zove *Sjedinjene Američke Države i Hrvatska: Dokumentarna Istorija* – gde ste govorili o rezultatima vaših razgovora sa Babićem?

SVEDOK GALBRAITH – ODGOVOR: Smatrao sam da bi trebalo da se učini sve što je moguće da se postigne mir. Dakle, obično – ili u svakom slučaju često – kad bih išao da se vidim sa Tuđmanom, novinari bi se okupljali izvan kancelarije predsednika. Ja sam zapravo imao našeg savetnika za štampu koji bi se pobrinuo da novinari budu tamo. Pa sam onda izdao saopštenje, rekavši da je Babić upoznat sa Tuđmanovim ... to u stvari, nije bilo saopštenje. Dao sam napomene da se Babić upoznao sa uslovima koje je postavila Hrvatska i rekao sam da ne bi trebalo da bude rata, mada je malo pogrešno protumačeno. Ja sam jednostavno rekao da nema razloga za rat. I takođe sam osećao kao moralno pitanje, da Babiću, koji se obavezao, javno kažem kako su Sjedinjene Američke Države stajale iza njih i kako se nadamo da će biti prilike da se sklopi mir.

TUŽILAC TIEGER – PITANJE: Dakle, ambasadore, vi ste pomenuli u vezi sa tim i razloge zašto ste izdali to upozorenja predsedniku Tuđmanu o srpskim civilima i mislim da ste ranije u svom svedočenju govorili kakvi su bili stavovi predsednika Tuđmana o prisustvu Srba u Hrvatskoj. Dozvolite mi da vas pitam kao jedno preliminarno pitanjem: koliko ste se često ili koliko ste se redovno sastajali sa predsednikom Tuđmanom za vreme svog ambadorskog mandata?

SVEDOK GALBRAITH – ODGOVOR: U prve dve i po godine, sretao sam se s njim vrlo često, rekao bih nekoliko puta nedeljno, u nekim slučajevima više puta dnevno. Nisu svi ovi sastanci bili u njegovom kabinetu. Sretali smo se i na drugim mestima. Odlazio sam dole... i kad je bio, recimo, na odmoru na Brionima, odlazio bih s vremena na vreme tamo.

TUŽILAC TIEGER – PITANJE: I možete li da opišete koliko često ste se sastajali sa drugim vodećim hrvatskim zvaničnicima i ko su bili neki od tih vodećih ljudi?

SVEDOK GALBRAITH – ODGOVOR: Moji najbliži kontakti su bili sa ministrom odbrane Gojkom Šuškom, s kojim sam se jednostavno viđao sve vreme, a to je bila situacija koja se brzo razvijala. Pretpostavljam da sam se s njim viđao četiri ili pet puta nedeljno, ponekad i više. Često smo razgovarali. Zatim sa ministrom spoljnih poslova Matom Granićem, čije ministarstvo je odmah preko parka, možda pet minuta hoda od američke ambasade. Ponovo, s njim sam se viđao četiri ili pet puta nedeljno. Razgovarali smo sve vreme i telefonom. Drugi zvaničnici s kojima sam imao kontakte ... među ostalim zvaničnicima s kojima sam imao mnogo kontakata bio je Hrvoje Šarinić, koji je bio Tuđmanov načelnik kabineta i postao je glavni hrvatski pregovarač o istočnoj Slavoniji u vezi sa mirovnim sporazumom; to je bio niz pregovora nakon *Operacije Oluja* a ja sam bio posrednik, zatim Miroslav Tuđman, sin Tuđmanov, koji je bio šef hrvatske obaveštajne službe. S njim sam se viđao nešto ređe, zatim Đurđa Šušak, koja je bila zamenica Miroslavu i supruga ministra odbrane. I, naravno, bilo je mnogo drugih, ali trojica glavnih bili su: Granić, Šušak i Šarinić.

TUŽILAC TIEGER – PITANJE: U dokaznom predmetu Tužilaštva broj P444, to je vaša izjava po Pravilu 92ter, u paragrafu 31 govorite o predsedniku Tuđmanu i njegovim stavovima na više srodnih tema, uključujući njegovo uverenje da države treba da bude etnički homogena ili bar blizu tome, njegova uverenja i izjave da Srba u Hrvatskoj ima premnogo, da predstavlja stratešku pretnju Hrvatskoj, njegove stavove o transferu stanovništva, njegovo mišljenje da krajiški Srbi predstavlja, kao što mislim da ste spomenuli, stratešku pretnju. Da li možete da opišete Pretresnom veću nešto detaljnije te njegove stavove u vezi sa kontinuiranim prisustvom Srba u Hrvatskoj, transferu stanovništva i etničkim podelama.

SVEDOK GALBRAITH – ODGOVOR: Prvo, nekoliko reči o Tuđmanu. On je bio izuzetno samopuzdan lider, vrlo uveren u svoje lične sposobnosti. On je bio istoričar akademski obrazovan. On je bio strateg, ali o sebi je mislio kao o velikom strategu. Imao je snažna uverenja za koja je on osećao da su evidentna po sebi i da će biti isto tako očigledna jednom racionalnom zapadnjaku, poput američkog ambasadora. Dakle, on nikada nije krio svoje stavove. A on je verovao da će sve evropske države biti mnogo bolje ako budu nacionalno homogene. Malo je čudno da je pomislio da bi jedan Amerikanac, imajući u vidu karakter naše zemlje, poverovao u tako nešto, međutim, on je jednostavno pretpostavljao da ću sve to da prihvatim. On je, zbog geografskog položaja smatrao da su krajiški Srba bili jedna posebna pretnja. Oni su se nalazili na takvom mestu, na kraju krajeva, da su na takav način gotovo delili severni deo Hrvatske od obale. Kao istoričar, on je govorio sa odobravanjem o premeštanju stanovništva, posebno o transferu stanovništva koji se desio 1923. godine posle grčko-turskog rata, u kom je

grčko stanovništvo iz Anadolije poslato u Grčku, a tursko stanovništvo iz Grčke poslato u Tursku. Ja bih se o tome s njim raspravljao, ukazujući mu na ogromne ljudske patnje koje su uvek bile povezane u takvim premeštanjima i govorio bih o činjenici kako su se stvari miroljubivo razvijale između Grčke i Turske u narednih 75 godina, međutim, to njega ne bi doticalo uopšte. On je takođe smatrao, i to se zaista uklapalo u taj njegov pogled na svet, da Bosna treba da se подели, i to tako da homogeni srpski deo bude na istoku, a hrvatski deo ... i ponekad bi menjao mišljenje ... ponekad je u hrvatski deo uključivao Muslimane na zapadu, i u tom kontekstu, iz čisto geografskih razloga, bio sklon ideji da se Banja Luka razmeni, koja je tada, u tom trenutku, znači, 1995. godine postala gotovo isključivo srpski grad kao rezultat etničkog čišćenje ... da se razmeni za Tuzlu koja je izrazito muslimanski grad.

TUŽILAC TIEGER – PITANJE: Da li ste čuli da slične stavove izražavaju i drugi hrvatski čelnici s kojima ste imali kontakte?

SVEDOK GALBRAITH – ODGOVOR: Tuđmanovi stavovi, među višim hrvatskim liderima sa kojima sam se sretao, u mnogome su bili njegovi stavovi. On je bio čovek koji je verovao u ono što ja zovem velika "Velika Hrvatska", to jest, u onu koja bi uključivala i bosanske Muslimane. Tu su i drugi Hrvati ili Hrvati koji su verovali u ono što ja zovem manjom "Velikom Hrvatskom", koja bi uključivala Hercegovinu. Ovo je svakako važno za ministra odbrane Gojka Šuška i takođe je važno za veći broj ljudi u vladajućim krugovima. Rekao bih da je u to vreme 90 posto ili čak i više hrvatskog naroda zapravo odbacilo tu ideju o "Velikoj Hrvatskoj". Mislim da nije bilo nikakve podrške za predlog o podeli Bosne na dva dela, na način na koji je to Tuđman želeo da uradi. I, u celini, Hercegovci su prilično nepopularni u Hrvatskoj, tako da iako je bilo simpatije za Hrvate u Bosni, nije postojala jaka želje hrvatskog naroda da se anektiraju teritorije u Bosni.

TUŽILAC TIEGER – PITANJE: U 65. paragrafu svoje izjave po Pravilu 92ter, dokazni predmet Tužilaštva broj P444, kažete da je gospodin Šarinić opisao Srbe kao rak na želucu Hrvatske. Možete li da opišete Pretresnom veću kako ste vi shvatili šta je to govorilo o njegovim stavovima o daljem prisustvu Srba u Hrvatskoj?

SVEDOK GALBRAITH – ODGOVOR: Pa, kada su Srbi napustili Hrvatsku, ni Tuđman ni viši čelnici u njegovoj Vladi nisu želeli da se Srbi vrate, i Šarinić je na mnogo načina bio odraz Tuđmana. Šušak i Granić su imali svoja gledišta. Oni bi izražavali i stavove koji su drugačiji od Tuđmanovih, dok je Šarinić uglavnom ponavljao ono što je predsednik želeo. U to vreme, to je bilo nekoliko nedelja nakon *Operacije Oluja*, ja sam delovao po uputstvima moje Vlade, kritikovao sam Hrvatsku za kršenje ljudskih prava do kojih je došlo u Krajini, i insistirao sam na tome da je osnovno ljudsko pravo da Srbi imaju pravo da se vrate kućama i povrate svoju imovinu. Takođe smo pokušavali da ih ubedimo da Hrvatska poništi odluku kojom su krajiški Srbi izgubili državljanstvo kao i zaplenu njihove imovinu ukoliko je ne zatraže u roku od 30 dana. Naravno, nikom nije bilo dozvoljeno da se vrati u roku od 30 dana. Dakle, ovo bi bio razlog zašto sam govorio sa Šarinićem o ovom pitanju. I u tom razgovoru, u avgustu 1995. godine, on je rekao: "Mi ne možemo da očekujemo da se oni vrate. Oni su rak na želucu Hrvatske.." Ja sam

mislio da je to samo šokantana metafora da se opišu ljudi za koje smo mi smatrali da su bili građani te zemlje i imali ista prava kao i drugi građani zemlje.

TUŽILAC TIEGER – PITANJE: Ambasadore, želeo bih da vam skrenem pažnju na nešto o čemu ste već počeli da govorite, a to je vreme posle početka *Operacije Oluja* i nakon što većina Srba više nije bila u Krajini. U 42. paragrafu vaše izjave po Pravilu 92ter, ukazujete na to da odmah nakon masovnog egzodusa Srba iz Krajine, vi tu izražavate stav da to nije bio etničko čišćenje, kao što ste to objasnili u svedočenju u *Predmetu Milošević*. Možda bi bilo korisnije ako bismo to uključili u izjavu – vaš opis toga u *Predmetu Milošević* ili objašnjenje toga u *Predmetu Milošević* – ali da li možete da kažete Pretresnom veću šta ste vi podrazumevali da je etničko čišćenje u tom kontekstu, i šta ste mislili kad ste rekli da to nije bilo etničko čišćenje?

SVEDOK GALBRAITH – ODGOVOR: Pa, etničko čišćenje je nešto što ja smatram da predstavlja akcije da se stanovništvo protera putem vojnih napada, terora, masovnog silovanja, ubistva, kako bi se osiguralo da svi koji su preživeli odu, kao i spaljivanja domova. U suštini, etničko čišćenje je ono što se dogodilo u Hrvatskoj 1991. godine u istočnoj Slavoniji i u Krajini, gde su Srbi koji su živeli tamo etnički očistili Hrvate, a to se dogodilo u Bosni i Hercegovini 1992. godine, kad je Vojska bosanskih Srba: vršila masovna ubistva i masovna silovanja, zatvarala ljude u koncentracione logore, uništavala njihove domove, kako bi se oni isterali i kako bi se jedan veliki deo Bosne koji ranije nije bio srpski učinio etnički čistim i tako postao srpski. Po mom mišljenju, Hrvatska to nije uradili u *Operaciji Oluja*. Jer, kada su Hrvatske snage stigle, Srbi su već otišli. Prema tome, niste mogli da etnički očistite nekoga ko nije bio tamo. To ne znači da oni to ne bi učinili da je stanovništvo tamo ostalo. Međutim, činjenica je da stanovništvo tamo više nije bilo kad su Hrvatske snage došle. To je ono što sam mislio da kažem. Moram da kažem da sam tokom narednih godina zažalio što sam to rekao, zato što su mnogi to pogrešno shvatili i nekako se činilo da se opravdavaju hrvatske vojne akcije, a ja nisam to nameravao da kažem. To je jednostavno bilo tehničko objašnjenje šta jeste a šta nije etničko čišćenje.

TUŽILAC TIEGER – PITANJE: A u vezi sa srpskim bekstvom, želim da vas pitam da li imate bilo koje informacije o ulozi takozvanih psiholoških operacija ili elektronskog načina ratovanja?

SVEDOK GALBRAITH – ODGOVOR: Pa, ja sam o tome razgovarao sa ministrom odbrane Šuškom i on je bio veoma ponosan na njihove psihološke operacije za koje su oni dali uputstva stanovništvu o tome kako da napuste zemlju i niz drugih mera, za koje moram da kažem u ovom trenutku da ne mogu da se setim nekih detalja. I, naravno, takođe sam dobijao izveštaje iz sopstvenih izvora, na primer, od vojnog atašea o tim psihološkim operacijama, a zatim je kasnije to postalo predmet spora.

TUŽILAC TIEGER – PITANJE: O tome u izvesnoj meri govorite u 61. paragrafu vaše izjave po Pravilu 92 ter, i ponovo se odnosi na razgovore sa ministrom Šuškom, i kažete u trećoj rečenici 61. paragrafa: "U jednom trenutku, on je rekao da su uspeli da izdaju naređenje srpskom stanovništvu da odu, preko njihovog elektronskog načina

ratovanja." Da li vam je ministar Šušak opisao to konkretno naređenje koji je izdato srpskom stanovništvu da ode?

SVEDOK GALBRAITH – ODGOVOR: Ne sećam se da jeste. Koliko se ja sećam, on je govorio o putevima kojima bi ljudi trebalo da krenu, ali koliko sam ja shvatio, srpske vlasti izdale su naređenje za odlazak stanovništva. Dakle, kao što sam rekao u ovoj izjavi, on je bio poznat po tome da preteruje, pa je možda uzimao kao svoju zaslugu nešto što se dešavalo samo po sebi, kao, na primer, i u slučaju naređenja koje su Srbi izdali. Uzgred budi rečeno, trebalo bi dodati jednu drugu stvar koja nije ovde. Hrvatski obaveštajni podaci o Srbima bili su izuzetno dobri, tako da je sasvim moguće da su Hrvati znali da će Srbi izdati naređenje za evakuaciju, pa su se zaleteli ili su u okviru svojih psiholoških operacija uradili dodatne stvari da bi stvorili konfuziju.

TUŽILAC TIEGER – PITANJE: Mislim da to, takođe, stoji i u vašem dnevniku, za 9. avgust. To se nalazi u dnevniku na stranici za 9. avgust, što je 38. stranica u dnevniku.

TUŽILAC TIEGER: To je 31. stranica u sistemu elektronske sudnice, časni Sude.

TUŽILAC TIEGER – PITANJE: Dakle, u drugom punom paragrafu, pri dnu kažete: "Šušak je takođe bio veoma ponosan na svoje psihološke operacije." Ali sam isto tako hteo da vas pitam za jedan drugi unos u dnevniku, a to je tamo gde ministar Šušak kaže da je jedan od njegovih aviona bombardovao izbegličku kolonu greškom. Želim da vas pitam da li ste, takođe, dobili informacije od generala Červenka u vezi sa napadima na izbegličke kolone ... ili potencijalnim napadima na izbegličke kolone. I u tom smislu, želeo bih da vam skrenem pažnju na unos za 19. septembar, koja je na 57. stranici u dnevniku, i mislim da je 50. stranica u sistemu elektronske sudnice. U drugom paragrafu u unosu za 19. septembar, skrećem vam pažnju na razgovor sa generalom Červenkom, i tu spominjete jedan konkretni incident gde kažete: "Ovo je još jedan znak napetosti između Červenka i Šuška o kom je on izuzetno iskreno govorio. Pre nekoliko nedelja on je pokazao Clarku Šuškovu naređenja da se otvara artiljerijska vatra na 40.000 civila koncentrisanih u području Topuskog, jer su među njima bile jedinice Vojske Republike Srpske Krajine. Červenko je izjavio da je otišao kod Tuđmana da se to naređenje opozove."

ADVOKAT KEHOE: Ulažem prigovor, časni Sude. Ovo pitanje je izvan opsega optužnice jer se radi o Sektoru Sever.

SUDIJA ORIE: Gospodine Tieger?

TUŽILAC TIEGER: Da. Kao što smo razgovarali u brojnim drugim prilikama, časni Sude, postoji razlika između prezentiranja dokaza o nameri, motivu, obrascu i tako dalje, i izvođenja posebno donetih dokaza ili onih koji se direktno odnose na određeni incident za koji se navodi krivična odgovornost. Jasno je da je ova vrsta informacija relevantna i može biti korisna Pretresnom veću u procenjivanju onoga što se dogodilo u okviru perioda i područja koji pokriva optužnica.

ADVOKAT KEHOE: Mogu li da odgovorim, časni Sude?

SUDIJA ORIE: Izvolite.

ADVOKAT KEHOE: Po tom osnovu, časni Sude, ako je relevantno, onda je trebalo da bude u njegovoj izjavi, a nije.

SUDIJA ORIE: Gospodine Tieger, očigledno je problem koncentracija informacija u izjavi.

TUŽILAC TIEGER: Izjava je uzeta u vreme kada nisam imao diplomatski dnevnik, časni Sude. Taj dokument je obelodanjen. Mislim da ga Odbrana ima već neko vreme. U svakom slučaju, izjava ima određenu svrhu, ali nije namera Tužilaštva da bude ekskluzivno. Imajući u vidu vreme kada je Tužilaštvo dobilo diplomatski dnevnik, to je sasvim jasno i mogu da dodam da je sve to sadržano u dopunskom informacijskom listu na stranici ... ili u paragrafu ... možda ću morati to da povučem, Časni sude. Ne ... ne mogu da nađem u ovom trenutku. U svakom slučaju, kao što sam već rekao, mi smo nastojali da sav materijal koji nam je raspolaganju stavimo u dopunske informacije, a nisam imao u posedu dnevnik u vreme kada je uzeta originalna izjava. I, šta više, mislim, da je gotovo nemoguće da se obuhvate svi aspekti koji su relevantni za neki predmet u izjavu po Pravilu 92ter, pa čak ni u dopunske informacije. Dakle, ja mislim da to nije osnova da se nešto izuzme. Ako bi to postalo uobičajeno i veliki delovi dokaza svedoka ne bi bili dostupni Odbrani, to bi bila jedna stvar. Međutim, u ovom slučaju, ovaj dnevnik je bio na raspolaganju gospodinu Kehoeu najmanje onoliko dugo koliko je bio i meni, ako ne i duže, na osnovu primljenih informacija.

SUDIJA ORIE: Razume se, ništa ne znači koliko vremena ste imali da pregledate materijal – nisam još uvek doneo odluku – za koji se na kraju ispostavi da je možda nebitan.

(Pretresno veće se savetuje)

SUDIJA ORIE: Gospodine Tieger, Pretresno veće zna da je ovo uvršteno u spis. Pretresno veće ne traži... ali smatra da neće biti od velike pomoći ukoliko se ova stvar i dalje bude istraživala.

TUŽILAC TIEGER: Hvala, časni Sude.

TUŽILAC TIEGER – PITANJE: Dakle, ambasadore, već ste počeli da govorite o našem sledećem pitanju, kada sam spomenuo, pored ostalog, ono što je govorio gospodin Šarinić. Ali, kao što stoji u tom svedočenju, kao i u mnogim paragrafima u vašoj izjavi po Pravilu 92ter, stav predsednika Tuđmana o povratku Srba iz Krajine bio je da oni jednostavno ne mogu da se vrate. Vi kažete u paragrafima: 34, 36, i 75 vaše izjave, da je on uspostavio neke stvari da postigne upravo to, kao što je, na primer, rok od 30 dana da se povrati ili izgubi imovina, a zatim sprečavanje Srba da se vrate kako bi ispunili taj

uslov, onda produženje roka do 90 dana, što je još uvek bilo nedovoljno. A u 75. paragrafu kažete da je početni plan predsednika Tuđmana bio da se potencijalni povratnici spreče, ali da je pod pritiskom Sjedinjenih Američkih Država bio prinuđen da od toga odustane. Možete li da opišete, mada znam da ste počeli o tome da govorite, koje su to bile prepreke za povratak Srba, kako su konstruisane i kako su sprovedene, i kakav je bio njihov uspeh?

SVEDOK GALBRAITH – ODGOVOR: Postojale su i pravne i praktične prepreke za povratak Srba. Tuđman je o ovim ljudima govorio da su to ljudi koji su se sami opredelili da odu iz Hrvatske. Tuđman je u početku, u avgustu, rekao da svako ko se ne vrati u roku 30 dana i ne registruje za državljanstvo neće imati mogućnost da se vrati u Hrvatsku i imovina će biti konfiskovana, nakon čega je, dakle, ta oduzeta imovina verovatno postala deo ukupnih imovinskih potraživanja u bivšoj Jugoslaviji. I, naravno, ideja je bila da se srpskom imovinom kompenzuje hrvatska imovina, hrvatska imovina koja je oduzeta ili uništena u istočnoj Slavoniji i Bosni, i takve stvari. Takav način je garantovao da ljudi neće dobiti apsolutno ništa. Pod pritiskom Sjedinjenih Američkih Država, rok je produžen za 90 dana, čini mi se, negde u septembru. Onda je... ovaj rok je bio ukinut negde u decembru. A 1996. godine, ponovo pod intenzivnim pritiskom Sjedinjenih Američkih Država, Hrvatska se složila da Srbi mogu da se vrate. Ali to nije bio kraj priče, jer, zapravo, niko se nije vratio, odnosno, skoro niko se nije vratio. Kada je nekoliko ljudi samo pokušalo da se vrati, ustanovili su da nisu mogli da dobiju vize, ukoliko su se nalazili u Srbiji. Ako su pokušali da povrate svoju imovinu, lokalni zvaničnici nikada je nisu vratili. Naišli bi na ljude koji već žive u njihovoj imovini, niko nije mogao da iseli te ljude koji su živeli tamo. Dakle, kao praktična stvar, praktično gledano, sistem je bio podešen na takav način da se zagarantuje da neće biti povratka, i sve do 2000. godine praktično nije bilo povratka ili ga je bilo vrlo malo. Osim toga, osim pravne barijere, učinjen je napor da se, pravno gledano, ti ljudi liše hrvatskog državljanstva, kao i pokušaj da se zakonski konfiskuje njihova imovina. Hrvatske vlasti su u Krajini bilo naredili ili dozvolili da dođe do sistematskog uništavanja... sveg ... najvećeg dela srpske imovine. Dakle, kada jednom vašu kuću spale i opljačkaju svu imovinu, vaša stoka je ili ubijena ili ukradena, nemate više čemu da se vratite. I, uzgred budi rečeno, to je bio jedan marginalizovani deo Hrvatske, i ljudi su imali veoma niska primanja, i prošli su četiri godine potpune izolacije. Ljudi su živeli zaista na margini. Tako, kada im jednom oduzmete njihovu kuću, spalite njihovu kuću, oduzmete imovinu, ubijete njihovu stoku, ne postoji način da iko može da se vrati tamo i da zaista živi. Smatram da je to bila smišljena politika, bilo naređenjem da se uništi imovina ili...

ADVOKAT KEHOE: Izvinjavam se, časni Sude. I u vezi sa tim, ulažem prigovor. Verujem...

SUDIJA ORIE: Gospodine Kehoe, to je odgovor koji daje svedok. Od svedoka nije traženo mišljenje. Naravno, postoji potreba da se dodatno istraži na čemu se zasnivaju ta uverenja, ali to nije razlog da intervenišete. Molim vas, nastavite.

SVEDOK GALBRAITH: Dakle, ili je to bilo rađeno po naređenju, ili je to bilo nešto što su državni organi dozvoljavali da se događa jer je služilo za njihove potrebe.

SUDIJA ORIE: Gospodine Tieger, da li možete, molim vas, da istražite činjeničnu osnovu na kojoj se zasniva ovo ili neko drugo uverenje?

TUŽILAC TIEGER: Svakako, časni Sude.

TUŽILAC TIEGER – PITANJE: Ambasadore, Pretresno veće je zainteresovano da čuje od vas dodatne informacije o tome šta je osnova tog vašeg verovanja da je ovo uništavanje bilo namerno, to jest, ili naređeno ili dozvoljeno da se to dogodi?

SVEDOK GALBRAITH – ODGOVOR: Da. Prvo, to je bilo područje bez stanovništva. Ljudi koji su tamo bili, pripadali su hrvatskoj vojsci, govorim o periodu neposredno nakon *Operacije Oluja*, tako da su oni imali kontrolu nad tim područjem. Za razliku od Srpske Vojske Krajine ili neke druge oružane snage, ovo je bila najdisciplinovanija i najbolja vojska u bivšoj Jugoslaviji, po mom mišljenju. I dok su imali kontrolu, gotovo od samog početka, počelo je pljačkanje i spaljivanje. Već sam vam opisao svoja sopstvena zapažanja u Petrinji kada sam tamo otišao, mislim, 6. avgusta, nekoliko sati nakon što je Petrinja pala. Hrvatska vojska je tamo imala potpunu kontrolu, kada sam se vratio tamo 9. avgusta, video sam velike znake pljačke. Imao sam oficira ambasade koji je otišao dole u Knin, mislim, 7. ili 8. avgusta – tačan datum možete da nađete u dnevniku – i izvestio je da kad su se približavali, prvo kroz Drniš, videli su razaranja vrlo skorog datuma; kad su došli u Knin videli su na periferiji kako gore zgrade, jedan od oficira prišao je nekim od hrvatskih vojnika i rekao: "Kuća je zapaljena. Da li ćete učiniti nešto u vezi s tim?" a onda je shvatio da su upravo to bili ljudi koji su podmetnuli požar. Prema tome, imajući u vidu razmere, mislim da ne možete da tvrdite da su... imajući u vidu koliko dugo se to sve skupa dešavalo, ne mislim da se može reći da se tu radi o izolovanim incidentima. Dakle, mislim da bih mogao da dodam još neke stvari. Kad sam došao 20. septembra u Donji Lapac, grad koji, ako se ne varam, imao 90 posto ... 98 posto srpskog stanovništva, to je bila po većinskom procentu stanovništva najveća srpska opština u Hrvatskoj. Po mojoj proceni, 70 posto zgrada u Donjem Lapcu – a to su bili stambeni blokovi – bili su spaljeni. Nijedan od njih nije bio oštećen u borbi. To je sve bilo sistematski spaljeno, a sve ono što nije spaljeno, bilo je opljačkano. Dakle, imajući u vidu prirodu hrvatske države, imajući u vidu da se radilo o disciplinovanoj vojsci, imajući u vidu da je to bila jedna organizovana i efikasna država, ja ne mogu da prihvatim ideju da su se ove stvari događale spontano. Ja mislim da su se te stvari dogodile samo zbog toga što su hrvatske državne vlasti, Tuđman i njegova ... i grupa oko njega, hteli da se ovo desi. Stavio sam to, onda, u kontekst - Tuđmanovu želju da se postigne etnički čista Hrvatska - u kontekst njegovog verovanja u etnički homogenu državu. Stavio sam to u kontekst, kao što smo već govorili, ovih zakona, potpuno nepravednih zakona, čija je svrha bila da se negira Srbima hrvatsko državljanstvo i da se zapleni njihova imovina. Stavio sam to u kontekst komentara koji sam čuo od mnogo Hrvata, da su Srbi rak... da su krajiški Srbi rak na želucu Hrvatske i, konačno, kad gledam transkripte nekih od ovih predsedničkih sastanaka, možete da vidite, na primer, samohvalisanje Šuška, o tome kako je Grahovo sada etnički čisto. Dakle, ovo su sve razlozi zbog kojih mislim da je to rađeno, bilo po naređenju, ili da je to nešto što je bilo dozvoljeno, mada to ne mogu da tvrdim, jer nemam očigledan dokaz, odnosno neko direktno naređenje. Ali ne mogu da

verujem da je ovo moglo da se dogodi, a da to nije bilo nešto što su hrvatske vlasti i Tuđman želeli da se desi, ili im je bilo drago da se to dešava upravo kao što se i dešavalo.

ADVOKAT KEHOE: Izvinjavam se, časni Sude. A u vezi sa tim, svedoku je očigledno pokazan niz transkripata na osnovu čega on bazira svoje mišljenje, i želeli bismo da imamo spisak tih transkripata koji su svedoku pokazani.

TUŽILAC TIEGER: Časni sude, transkript koji je upravo pomenut je od 12. avgusta, koji je u spisu. Uveden je jutros preko ovog svedoka.

ADVOKAT KEHOE: Preko ovog svedoka, ali ovaj svedok nije bio učesnik na tom sastanku. Da li je ovom svedoku pokazano bilo šta drugo gde on nije učestvovao?

TUŽILAC TIEGER: Mislim da Odbrana ima čitav spisak. Koliko se sećam, mislim da smo ... da je svedok jasno ukazao na sve transkripte koji su mu pokazani i mislim da su svi u spisu.

ADVOKAT KEHOE: Pa, tu je problem, časni Sude...

TUŽILAC TIEGER: Izvinjavam se. Žao mi je što prekidam. Ovo konkretno pitanje proizilazi iz konteksta predsedničkog transkripta koji je uveden jutros i sadrži referencu koju je gospodin Kehoe, očigledno, prevideo. Međutim, to je ono što se pominje u transkriptu od 11. avgusta.

ADVOKAT KEHOE: Mogu li da odgovorim, časni Sude?

SUDIJA ORIE: Izvolite.

ADVOKAT KEHOE: Nije u pitanju previd, časni Sude. Ono na šta mi imamo pravo i ono na šta general Gotovina ima pravo su činjenice i okolnosti pod kojima će ambasador Galbraith da svedoči, bilo da je reč o njegovoj izjavi po Pravilu 92ter ili o dodatnoj informaciji ...

SUDIJA ORIE: Zašto ne bismo pitali gospodina Galbraitha o kom transkriptu on...

ADVOKAT KEHOE: Pa, mislim da je to jedno šire pitanje, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Da. Ali to je pitanje u ovom trenutku.

ADVOKAT KEHOE: Imam zasebno pitanje, časni Sude, kako bismo trebali da se pripremimo, sa svim dužnim poštovanjem, za ambasadorovo svedočenje? Kako bismo trebali da se pripremimo kada se pominju ovakve stvari o kojima nismo obavешteni i zašto je to njemu pokazano? To nije bila nekakva činjenica koju je on čuo ili primetio, jer on nije učestvovao na tom sastanku. Ali sada imamo svedočenje. To nije činjenica, to nije

nešto što je on video, već je pregledao transkripte sa sastanaka na kojima nije učestvovao i mi sada treba da odgovorimo na to.

ADVOKAT KAY: Mogu li da pokrenem jedno pitanje. Pokušavam da nađem transkript od 11. avgusta, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Vidim ovde zapisnik sa sastanka od 11. avgusta 1995. godine. Reč je o predsedničkom transkriptu, dokazni predmet Tužilaštva broj P456. To je 11. avgust.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ: Časni Sude?

SUDIJA ORIE: Da, gospodine Kuzmanoviću?

ADVOKAT KUZMANOVIĆ: Ja bih želeo da dodam nešto onome što je rekao gospodin Kehoe. U suštini, ono što se dešava ovde jeste da je ambasadoru predstavljen spisak transkripata ili jedan transkript, i to su transkripti sa sastanaka na kojima većinom nije bio učesnik, a onda mu je postavljeno pitanje: "Kakvo je vaše mišljenje na osnovu transkripta?" Ne direktno, ali sve što se traži jeste da svedoči na osnovu njegovog mišljenja o tome šta ti transkripti predstavljaju, a to nije ono zbog čega je ambasador ovde..

SUDIJA ORIE: To je izgleda pogrešno tumačenje onoga šta se dogodilo. Ali, gospodin Tieger?

TUŽILAC TIEGER: Drago mi je da Pretresno veće to uzima uz obzir. To je upravo moja poenta. Pre svega, mislim da je reč o pogrešnom tumačenju na nekoliko nivoa; prvo, reći da na većini nije učestvovao – ja sam vrlo jasno rekao jutros koji dokumenti se uvode i eksplicitno sam rekao da je to samo jedan sastanak na kom svedok nije učestvovao. Nisam pokušao da izmamim svedočenja svedoka o tim transkriptima i njegove zaključke izvučene iz njih. Odbrana je bila obaveštena o stavovima ovog svedoka u vezi sa sistematskim razaranjem i osnovi za to sistematsko razaranje, i dao je vrlo celovit i vrlo koristan odgovor o tome kako je došao do tog zaključka. Svedok je na samom kraju dodao jednu stvar koje se setio čitajući taj transkript koji je u dokazima. Izuzetno je nepravedno i netačno optužiti Tužilaštvo da je prezentiralo svedoku neke nezavisne materijale, na osnovu kojih je on formirao zaključke. Osim toga, u izvesnoj meri, to je nešto što smo videli u drugim situacijama, kada su dokumenti predočavani svedocima a da ih nisu prethodno videli, kao i da mogu da daju mišljenje o informacijama koje su sadržane u tim dokumentima na osnovu sopstvenih jedinstvenih iskustava u Krajini. Dakle, čak da je to i učinjeno, to je daleko od toga da postoji nešto neprikladno, ali to nije ono što se dogodilo ovde.

ADVOKAT KEHOE: Da li mogu da odgovorim, časni Sude?

SUDIJA ORIE: Mislim da ćemo prvo da vidimo da li postoji bilo kakva potreba za daljim raspravama.

(Pretno veće se savetuje)

SUDIJA ORIE: Pretno veće odbacuje prigor. Svedok je dao neka svoja prosuđivanja koja su uvek, kao takva, mešovite prirode. Tražili smo od gospodina Tiegera da dalje istraži činjenični osnov za to. Svedok je izneo neke činjenice koje je on primetio, svedok je izneo neke činjenice o kojima su mu podneseni izveštaji, kao onaj oficir koji je postao svestan da su to bili ti vojnici. Gospodine Galbraith, pretpostavljam da niste stajali pored tog vojnika u tom trenutku?

SVEDOK GALBRAITH: Ne. Dozvolite mi da objasnim ...

SUDIJA ORIE: Ne, ne. Istraživanje osnova na kom je svedok dao svoje mišljenje otvara upravo pitanje koje je izvore on koristio, izvori koji se mogu koristiti u unakrsnom ispitivanju da bi se istražilo ono što ste čuli ili ne. Naravno, problem je uvek u ovakvim situacijama, da oni koji su učestvovali na sastancima i tako dalje, primetili neke stvari, o nekim stvarima su obavesteni, da oni onda formiraju mišljenje u vezi sa svojim daljim akcijama i tako dalje. Prema tome, pod tim okolnostima, prigor je odbijen. Molim vas nastavite, gospodine Tieger.

ADVOKAT KEHOE: Da li mogu da pokrenem jedno pitanje, Časni sude, i to tačno ide...

SUDIJA ORIE: Samo ukoliko ne osporavate odluku koju sam doneo.

ADVOKAT KEHOE: Ne, časni Sude. To je samo istraživanje onoga što ste, časni Sude, rekli. Časni Sude, u redovima 23 do 25, rekli ste da se tačno istraže izvore koje je on koristio – mislim da ste rekli tačno koje je izvore koristio – kako da znamo koje je on izvore koristio, ako nisu obelodanjeni ti izvori? Očigledno, da nam je bilo nepoznato, sve do sada, da je transkript sa sastanka na kom ambasador nije bio prisutan korišćen za vreme pripreme sednice za dalje, bilo koje da je u pitanju, svedočenje, koje je Tužilaštvo trebalo da sledi u toku ovog svedočenja. Osim ovog komentara o tome, ja stvarno ne znam kako ćemo da istražimo te izvore, ako nam nisu obelodanjeni. Kad sam prolazio kroz ovo i prolazio kroz izjave, nikad mi nije palo napamet da bi se, sa sastanka na kom ambasador nije bio prisutan, niti je učestvovao, koristilo nešto tokom pripremnog razgovora, kad smo toliko pričali o činjenicama i okolnostima. Znači, ako postoji neki postupak koji dolazi iz Tužilaštva, u vezi sa obelodanjivanjem Odbrani svega što oni prezentuju svedoku na pripremnom razgovoru, onda mislim da nemamo nikakav način da istražimo u unakrsnom ispitivanju izvore koji su korišćeni. Činjenica je da je ovaj dokument pokazan svedoku pre nego što je došao da svedoči.

SUDIJA ORIE: Gospodine Tieger, da li ste voljni da kažete gospodinu Kehoeu koje ste druge materijale pokazali svedoku tokom pripremnog razgovora ili dok se pripremao za svoje svedočenje?

TUŽILAC TIEGER: Časni Sude, mislim, kao što sam rekao, da sam rekao...

SUDIJA ORIE: Da je to sve?

TUŽILAC TIEGER: To je tačno. Upravo tako. I, štaviše, to da li se prosto radi o pitanjima ili o proceduri koja treba da se usvoji za ubuduće, ili je, u stvari, reč o nastavku rasprave u vezi sa ovim konkretnim prigovorom – to je već sasvim druga priča. Ali, Odbrana ima priliku da svakog svedoka ispita o njegovim uverenjima, o dokumentima koja su mu pokazana, i ...

SUDIJA ORIE: Mislim da je to, u stvari ...

TUŽILAC TIEGER: (*preklapanje govornika*)... i to je način...

SUDIJA ORIE: Gospodine Tieger, vraćamo se ponovo na isto pitanje. Gospodine Kehoe, čuli ste od gospodina Tiegera da je materijal prikazan gospodinu Galbraithu, i naravno, vi možete da ga pitate da li se drugačije seća, o stvarima koje sada imamo u našem spisku dokaza, od kojih je većina primljena u spis - da li je to materijal kroz koji se prošlo sa svedokom za vreme pripreme za njegovo svedočenje. Da.

ADVOKAT KEHOE: Shvatam, časni Sude. Razumem da je to stav koji se odnosi na ovog svedoka. Mi smo na suđenju već neko vreme, a ja stvarno ne znam za to za prethodne svedoke. Ali, koliko razumem, ovom svedoku je ovo pokazano. To, u stvari, predstavlja neke poteškoće u pripremi u daljem toku suđenja.

SUDIJA ORIE: Onda možete da nastavite, gospodine Tieger. Ako postoji bilo kakav razlog da se ponovo vratimo na ovo pitanje u opštem smislu, onda ja mogu da vam kažem gospodine Kehoe, na kakav god dokument da naiđete, na sve utiske, sve dokumente koje je svedok skupio za par godina, rekao bih, da je to uključeno u mnoga pitanja – naravno, to je fer da mi sada to imamo na spisku ili ono što je pokazano svedoku – ali imati iluziju da možete da pronađete koren za svaki i najmanji sićušni deo ovoga, jednostavno je nemoguće. Budimo svesni toga.

ADVOKAT KEHOE: Svestan sam toga, časni Sude, i znam da ambasador ima dugogodišnje iskustvo u ovom području i znam da su njegovi stavovi formulisani na osnovu mnogih različitih činjenica i okolnosti. Ja sam samo zabrinut zbog dokumenata koji su prikazani svedoku pre nego što je došao u ovu sudnicu. Dakle, iznenađuje me da se ovaj dokument, u stvari, pokazan svedoku koristio kao osnova, dalja osnova, za utvrđivanje njegovog stava. I to je ono što me je brinulo, ništa više.

SUDIJA ORIE: U redu. To je sad sve u zapisniku. Gospodine Tieger, molim vas, nastavite. Gledam na sat, mislim da bi možda bilo bolje da prvo napravimo pauzu. Moram da se izvinim zbog poslednje pauze, jer sam radio nešto drugo i zaboravio sam na vreme, a ne podstičem nikoga da uradi nešto slično. Pokušaću da se popravim i da se vratim tačno u 12.50 časova.

(pauza)

SUDIJA ORIE: Gospodine Kehoe, čuo sam da želite da kažete nešto za zapisnik u odsustvu svedoka?

ADVOKAT KEHOE: Da, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Izvolite?

ADVOKAT KEHOE: Hvala, časni Sude. Ono što sam želeo da kažem Pretresnom veću je činjenica da ovaj svedok, u stvari, svedoči kao veštak iznoseći svoje mišljenje. Očigledno, mi nismo o tome obavešteni da je to rezultat u skladu sa Pravilom 94bis. Ali, u suštini, svedočenje koje je on dao ovde već neko vreme, na ovoj sednici, nije zasnovano na činjenicama ... Izvinite, bazirano je na činjenicama, ali on takođe iznosi mišljenje o tome i nudi svoje zaključke. To je svedočenje veštaka, i na osnovu toga mi ulažemo prigovor na ovaj iskaz, jer, kao prvo, on nije bio najavljen kao ekspert, i kao drugo, takvo svedočenje je kršenje Pravila 94bis.

(Pretresno veće se savetuje)

SUDIJA ORIE: Vaš prigovor se sada nalazi u zapisniku i Pretresno veće je obavešteno, ali u ovom trenutku ne vidimo nikakav dodatni razlog da ovaj svedok ne nastavi sa svojim svedočenjem. Molim da se svedok uvede u sudnicu.

(svedok je pristupio Sudu)

SUDIJA ORIE: Gospodine Tieger, izvolite.

TUŽILAC TIEGER: Hvala, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Za strane, ne znam da li sam pogrešno rekao na 67. stranici, u 25. redu. Mislim da sam rekao da ćemo saslušati dokaze svedoka, dok se u transkriptu kaže drugačije. Ne znam da li sam ja napravio grešku, ili da li je grešku napravio neko drugi. Ako sam to ja uradio, izvinjavam se. Molim vas, nastavite.

TUŽILAC TIEGER: Hvala vam. Molim da sada pozovemo dokazni predmet Tužilaštva broj P446.

TUŽILAC TIEGER – PITANJE: Ambasadore, želeo bih da vam skrenem pažnju na dokazni predmet Tužilaštva broj P446, a to je šifrirani telegram od 31. avgusta 1995. godine. A da bi Pretresno veće moglo da dešifruje neke aspekte ovog šifriranog

telegrama, da li je tačno da možete da identifikujete datum ovog dokumenta iz oznake koja stoji levo od oznake na kojoj piše "bez oznake tajnosti" na vrhu dokumenta?

SVEDOK GALBRAITH – ODGOVOR: Da, to je tačno.

TUŽILAC TIEGER – PITANJE: Tu se vidi mesec i godina na desnoj stranici, a zatim datum su prve cifre...

SVEDOK GALBRAITH – ODGOVOR: I vreme. Dakle, to je 31. avgust... izvinjavam se, ne vidim dobro čak i sa ovim naočarima. Mislim da je 11.15. časova... oprostite. Dakle, to je 15.18. časova – Zulu.

TUŽILAC TIEGER – PITANJE: Oprostite. Ako je od pomoći, to se nalazi u 5. tabulatoru vaše fascikle. To može da bude lakše za čitanje.

SVEDOK GALBRAITH – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC TIEGER – PITANJE: Dakle, ranije ste opisali u svom svedočenju stavove o etnički homogenoj Hrvatskoj i ono što je napravljeno da se Srbi ne vrate. Želim da vas pitam da li ste znali ko je trebalo... odnosno, koji hrvatski lideri su bili zaduženi za demografsku sliku Krajine nakon *Operacije Oluja*. I želim da vam skrenem pažnju na 43. paragraf u dokaznom predmetu Tužilaštva broj P446, gde piše: "Ofanziva i rezultati raseljavanja stanovništva stvorili su veliki izbeglički problem. Hrvatska deklaracija kojom se garantuje sigurnost za Srbe u regionu bila je namenjena propagandi na zapadu. Cilj Hrvata bio je 'etničko čišćenje' u regionu kako bi napravili mesta za otprilike..." izgleda kao 100.000, ali čini se da postoji još jedna nula. Možda ćete moći da razjasnite. Dalje se kaže: "...da se hrvatske izbeglice nasele u tom području", a zatim se opisuje kako je bila praksi da se Srbi odvođe u tranzicione logore. Pre svega, ambasadore, da li je vaše shvatanje u to vreme bilo da je cilj bio da se napravi prostor za hrvatske izbeglice kao zamena za krajiške Srbe koji su pobešli?

SVEDOK GALBRAITH – ODGOVOR: Prva stvar koju bih želeo da kažem da je Tuđman, kada je zaista bio pritisnut, govorio, znate, o možda 10 odsto srpskog stanovništva tamo, iako ja mislim da je bio protiv toga da bilo ko ostane. Tu je, naravno, ostalo mnogo praznog prostora, a njegova ideja je bila da bi Hrvati iz dijaspore onda došli u Krajinu i nastanili se tamo. Moguće je da je on govorio ili da je hrvatsko rukovodstvo govorilo o 100.000 hrvatskih izbeglica, izbeglih zbog borbi u Bosni. Možda je bilo nekih i iz istočne Slavonije. Takođe, on je očekivao da se vrate neki ljudi iz dijaspore, kao i da će svi oni doći i nastaniti se tamo.

TUŽILAC TIEGER – PITANJE: Skrenuo bih vam pažnju na dokazni predmet Tužilaštva broj P447, to je u 6. tabulatoru koji se nalazi u vašoj fascikli, ambasadore.

SVEDOK GALBRAITH – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC TIEGER – PITANJE: To je šifrovani telegram od 11. decembra 1995. godine, i to je telegram koji ste vi poslali, ambasadore?

SVEDOK GALBRAITH – ODGOVOR: To je telegram koji sam ja poslao, koji sam lično napisao, što je očigledno, jer je napisan u prvom licu. Takođe, poslat je kroz kanal

koji je direktno otišao Državnom sekretaru, mislim, u očekivanju njegovog dolaska u Zagreb.

TUŽILAC TIEGER – PITANJE: Izvinite. Samo trenutak. Dakle, ambasadore, u ovom telegramu u 3. paragrafu se kaže: "Hrvatska je nastavila da sprečava krajiške Srbe da se vrate svojim domovima i samovoljno im oduzimala svu imovinu. Daleko od toga da se pravda, Tuđman je rekao juče kongresmenima koji su došli u posetu da bi bilo nemoguće za te Srbe da vrate na mesta gde su njihove porodice živele vekovima. Paljenje Šipova, zbog čega ste s pravom pozvali Tuđmana na odgovornost bio je deo šire strategije za stvaranje sanitarnog kordona oko hrvatske unutrašnjosti bez Srba. Isto sistematsko spaljivanje srpskih kuća usledilo je nakon što su Hrvati u avgustu osvojili Krajinu i u septembru zauzeli srpske gradove u zapadnoj Bosni. Ništa od ovoga nije, kako je Tuđman vama tvrdio, "izolovani čin razljučenih ljudi". Možete li opisati Pretresnom veću šta ste nameravali da prenesete ovim telegramom, ambasadore?

SVEDOK GALBRAITH – ODGOVOR: Pa, moja namera je bila da prenesem iste stvari koje sam rekao u odgovoru pre pauze, a to je ... to je mišljenje koje sam formirao 1995. godine, kao što je očigledno iz ovog telegrama, a reč je o sistematskom razaranju Krajine, što je bilo nešto što je bilo ili planirano ili dozvoljeno, ali u svakom slučaju je to nešto su Tuđman i hrvatske vlasti nameravale da se dogodi. To se nije desilo zato što su se ljuti Hrvati vraćali i želeli da se svete nad srpskom imovinom. To nije bio izolovani čin. To je bila stvar državne politike. To je bila moja poruka Državnom sekretaru, i to je bio moj zaključak koji sam formirao mnogo pre nego što sam poslao ovaj telegram, jer se ogleda u drugim porukama koje sam takođe poslao.

TUŽILAC TIEGER – PITANJE: Da li ste poslali sličnu poruku... izvinjavam se, kršim pravilo, ne pravim pauzu. Da li ste poslali sličnu poruku Državnom sekretaru ranije te godine?

SVEDOK GALBRAITH – ODGOVOR: 11. septembra... trebalo bi da objasnim Pretresnom veću, postojao je kanal kojim ambasador šalje poruku direktno Državnom sekretaru, moglo je da se radi o veoma osetljivim pitanjima, ali uglavnom se radilo o politici... vrlo često su to bila politička pitanja, ali to se nije koristilo vrlo često. Međutim, 11. septembra, poslao sam telegram upravo na ovu temu, u kojoj sam ponovo rekao da je ono što se dešava – uništavanje Krajine je bio deo obrasca sa namerom da se onemogući Srbima da se vrate kući i da Sjedinjene Američke Države treba da uslove svoje odnose sa Hrvatskom tako što Hrvatska treba da dozvoli Srbima da se vrate kućama, dajući im državljanstvo, i da omoguće Srbima da povrate svoju imovinu, ili restituciju za imovinu koja je uništena, i takođe da se stvore bezbednosni uslovi, tako da ljudi mogu da se vrate kućama. A ako Hrvatska to ne uradi, trebalo bi da se preduzme niz zaista vrlo jakih mera kojima bismo mi blokirali integraciju Hrvatske u zapadne strukture, i razgovarali sa našim evropskim saveznicima da ih drže izvan evropskih struktura, i da ih držimo izvan NATO struktura. I ukoliko Hrvatska ove stvari ne uradi, mi ne bi podržavali reintegraciju istočne Slavonije. Drugim rečima, naš celokupni odnos trebalo bi da značajno zavisi od ukidanja Hrvatske politike koja je bila na snazi, a to je bila politika sprečavanja povratka Srba po zakonu, i stvaranje uslova nesigurnosti u području Krajine.

TUŽILAC TIEGER – PITANJE: Dakle, ambasadore, pominjete u ovom telegramu stvaranje sanitarnog kordona bez Srba koji bi išao oko hrvatske unutrašnjosti. Možete li da objasnite šta ste podrazumevali pod tim?

SVEDOK GALBRAITH – ODGOVOR: Da. Na području zapadno od Krajine u Bosni koje je bilo naseljeno srpskim stanovništvom, Hrvatska je preuzela tu teritoriju u ofanzivi 1995. godine koja je usledila nakon *Operacije Oluja*, i dozvoljeno je ili naređeno sistematsko spaljivanje srpskih kuća i imovine i sprečavanje povratka Srba u ovo područje. Ideja je bila da će ovo postati hrvatsko područje, što bi bila tampon zona prema Hrvatskoj, i mislim da je to, takođe, bio deo Tuđmanove ideje da će ovo područje zajedno sa Hercegovinom konačno biti pripojeno Hrvatskoj, kao deo ovog programa "Velike Hrvatske".

TUŽILAC TIEGER – PITANJE: A da li ste... u 23. paragrafu dokaznog predmeta Tužilaštva broj P445, pitaću vas da li ste lično videli primere onoga što ste upravo naveli, i da li ste čuli ili primili izveštaje o tome?

SVEDOK GALBRAITH – ODGOVOR: Da, jesam.

TUŽILAC TIEGER – PITANJE: U redu.

TUŽILAC TIEGER: Časni Sude, molim da se predoči dokazni predmet Tužilaštva broj P52... izvinjavam se, dokument sa spiska po Pravilu 65ter koji nosi broj 5233.

TUŽILAC TIEGER – PITANJE: Ambasadore, mislim da je to 17. tabulator u vašem registratoru. Treba malo vremena da se pojavi na ekranu, pošto je karta učitana u sistem elektronske sudnice.

SUDIJA ORIE: Gospodine Tieger, vi ste svesni da su mogući prigovori na ovo?

TUŽILAC TIEGER: Oh, izvinjavam se.

SUDIJA ORIE: Ne. Mislim da smo ranije govorili o tome da se ova karta doda na spisak po Pravilu 65ter i Pretresno veće zadržalo pravo da kasnije iznese svoj stav, nakon što se utvrdi relevantnost ove karte. Možda bi moralo odmah da bude jasno u čemu je relevantnost, i pre nego što svedok odgovori na pitanje, Odbrana bi trebalo da ima mogućnost da se tome suprotstavi.

(Tužilaštvo se savetuje)

TUŽILAC TIEGER – PITANJE: Ambasadore, u 23. paragrafu vašeg dodatnog informacionog lista, rekli ste da ste posmatrali ono što se desilo kada je HVO preuzeo neke gradove u zapadnoj Bosni, uključujući i Mrkonjić Grad. Možete li da nam pokažete gde je Mrkonjić Grad na ovoj karti?

SVEDOK GALBRAITH – ODGOVOR: To je u zapadnoj Bosni, mislim, da budem precizan, severozapadni kvadrat.

TUŽILAC TIEGER: I ako bismo mogli da uvećamo sliku, da, deo karte na levoj strani. Oprostite. U redu. I molim da se kursor pomeri na desnu stranu. U redu. Malo dalje desno, molim vas. Malo dalje prema levoj strani. Izvinjavam se. Mislim da je...

TUŽILAC TIEGER – PITANJE: Ambasadore, da li možete da nam kažete da li govorite o području na kom se sada nalazi kursor?

SVEDOK GALBRAITH – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC TIEGER – PITANJE: I...

SVEDOK GALBRAITH – ODGOVOR: I primetićete da se Šipovo nalazi odmah ispod.

TUŽILAC TIEGER – PITANJE: A kada se govori o tom sanitarnom kordonu o kom ste upravo govorili, da li to uključuje područje koje je pokazano odmah na hrvatskoj granici?

ADVOKAT KEHOE: Časni Sude, molim vas.

SUDIJA ORIE: Izvolite.

ADVOKAT KEHOE: Moj prigovor u ovom trenutku, naravno, odnosi se relevantnost ove konkretne karte. Drugi aspekt ovog je - ako su to neke neosnovane tvrdnje u vezi sa Hrvatskom vojskom, to nije bila teritorija pod kontrolom Hrvatske vojske, već je bila pod kontrolom Armije Bosne i Hercegovine, tako da...

SUDIJA ORIE: Gospodine Tieger?

TUŽILAC TIEGER: Časni Sude, nemam potrebu da ističem tu stvar. Svedok je pomenuo određene lokacije. Mislio sam da će to biti od pomoći Pretresnom veću da pogleda te lokacije. U tom kontekstu, svedok je pominjao područja naseljena srpskim stanovništvom. Karta prikazuje šta su Srbi naseljavali a šta nisu, bar po popisu iz 1991. godine. Svedok je svedočio o tome. Nudim tu kartu u spis, ali nemam potrebe da dalje ulazim u to.

ADVOKAT KEHOE: Prvi problem je, očigledno, naš početni prigovor u vezi sa bavljenjem ovim bosanskim stvarima, ali, kao drugo, to područje nije bilo pod kontrolom Hrvatske vojske, niti ima bilo kakve osnove da je bilo.

SUDIJA ORIE: Gospodine Kehoe, mislim, vi očigledno formulišete svoj prigovor na osnovu pretpostavke, to jest, to je ono što ja nisam čuo u pitanju gospodina Tiegera - da je to područje bilo pod kontrolom Hrvatske vojske. Svedok je pominjao određena mesta. Gospodin Tieger je sada pitao gde možemo da nađemo ta mesta na ovaj karti. Dakle, ako imate prigovor na ovu kartu koja daje neke informacije o etničkom sastavu stanovništva, onda bismo mogli, naravno, da izaberemo prilično složen način da pokušamo da pronađemo drugu kartu i onda da to vidimo. Ne znam u kojoj meri je etnički sastav

veoma važan u ovom trenutku, gospodine Tieger. Ali, u ovom trenutku, Pretresno veće je sklono, jer nije bilo pitanja o tome, da koristite kartu samo kako bi pronašli mesto koje svedok pominje. Tako da uopšte ne gledam boje u ovom trenutku.

ADVOKAT KEHOE: Da, časni Sude. Samo sam želeo da se razjasni, ono što sam rekao, da ovaj grad koji je spaljen, da nije bio pod kontrolom Hrvatske vojske.

SUDIJA ORIE: Sada vi svedočite, gospodine Kehoe, a mi obično to ostavljamo svedocima. Gospodine Tieger, molimo vas, nastavite.

TUŽILAC TIEGER: Hvala, časni Sude. To je u redu. Ja bih takođe dodao da je bilo svedočenja u ovom slučaju ranije, i sa ovim svedokom želimo da se bavimo Grahovom i Glamočem. Mislim da, u meri u kojoj je etnički sastav tih lokacija od pomoći Pretresnom veću, takođe je i karta korisna u tom pogledu.

SUDIJA ORIE: Sada, naravno, ne znam da li se osporava izvor, ali se čini se da je ovo etničke karta Bosne i Hercegovine. Mi se sada bavimo samo po graničnim područjima, i to je karta koja je zasnovana na ... odnosno, prikazuje rezultate popisa stanovništva iz 1991. godine. Da li je to sporno?

ADVOKAT KEHOE: Časni Sude, kada je reč o ovoj konkretnoj karti, ako je to karta popisa, tipična karta popisa stanovništvo, ne, ništa nije sporno. Moj...

SUDIJA ORIE: U redu. Sada je barem to jasno. Ima li bilo kakvog spora oko toga da karte pravilno odražavaju popis stanovništva? Još uvek nismo čuli ili jedina stvar do sada je ono što je rekao gospodin Tieger, koji je manje-više svedočio, a mislim da trebamo to da ostavimo drugima, dakle, gospodin Tieger je rekao Grahovo i Glamoč. Mislim da ste dodali nešto kao da su to uglavnom srpska područja, ali ne mogu da pronađem u transkriptu, možda sam pogrešio.

TUŽILAC TIEGER: (*preklapanje govornika*) ... tu se radi o samoj karti, časni Sude. Ono što karta pokazuje jeste demografska slika tih područja i povezano je sa ranijim iskazima o tim područjima. To je sve, i to može da bude od pomoći.

SUDIJA ORIE: U redu. Nastavimo, pa ćemo videti.

TUŽILAC TIEGER: Oprostite, časni Sude, samo sam pokušavao da odredim u kojoj meri mogu da ograničim ispitivanje.

TUŽILAC TIEGER – PITANJE: Jedno kratko pitanje, ambasadore. U paragrafima 46 i 56 vaše izjave, samo da vas uputim na mesto gde spominjete kritike Sjedinjenih Američkih Država i vaše lične o zločinima koji su se tada odvijali, vi govorite o odgovorima hrvatskih zvaničnika. Vi ukazujete, konkretno u 56. paragrafu - da ste stalno pokretali pitanje zverstava sa raznim liderima, i zatim kakve ste dobili odgovore. U 13. paragrafu vaše dopunske informacije, to je dokazni predmet Tužilaštva broj P445,

spominjete odgovor ministra inostranih poslova Granića, koji vam je rekao 13. oktobra da nije branio ponašanje Hrvatske nakon *Operacije Oluja*, zato jer to nije mogao da radi. On nije odobravao ono što se dešavalo u Krajini, i želeo je da bude siguran da ste razumeli i da ga ne povezujete s tim. Želeo bih da vas pitam da li je vaš razgovor sa gospodinom Granićem 13. oktobra takođe zabeležen u vašem dnevniku za taj datum?

SVEDOK GALBRAITH – ODGOVOR: Jeste.

TUŽILAC TIEGER – PITANJE: Ambasadore, samo da ovo malo zaokružimo, posle... nakon *Operacije Oluja* i događaja koje ste opisali u nedeljama i mesecima koji su usledili nakon početka *Operacije Oluja*, da li ste i dalje bili uključeni u napore za rešavanje sukoba u Hrvatskoj?

SVEDOK GALBRAITH – ODGOVOR: Da, jesam. Ja sam bio glavni posrednik, zajedno sa izaslanikom Ujedinjenih nacija Thorvaldom Stoltenbergom za Erdutski sporazum, koji je obezbedio miroljubivu reintegraciju istočne Slavonije, poslednje male teritorije pod kontrolom Srba.

TUŽILAC TIEGER – PITANJE: I kada je zaključen Erdutski sporazum?

SVEDOK GALBRAITH – ODGOVOR: 12. novembra 1995. godine.

TUŽILAC TIEGER – PITANJE: I da li ste bili uključeni u napore u Dejtonu za rešavanje ukupnog sukoba u bivšoj Jugoslaviji?

SVEDOK GALBRAITH – ODGOVOR: Bio sam u Dejtonu na samom početku i na samom kraju, ali najveći deo dejtonskog perioda, u stvari, radio sam na šatl diplomatiji između Zagreba i Erduta; tamo su se sastajali lokalni Srbi i ja sam pokušavao da rešim taj problem. Pregovori u Dejtonu počeli su 1. novembra, tako da je to nešto što se dogodilo istovremeno sa Dejtonom.

TUŽILAC TIEGER – PITANJE: A da li je Erdutski sporazum označio početak kraja sukoba u Hrvatskoj između Hrvatske i Srba iz Krajine, ili je tamo bilo borbi i posle toga?

SVEDOK GALBRAITH – ODGOVOR: Ne. To je zaista bio početak kraja, i moram da kažem da je tim sporazumom bila predviđena dvogodišnja prelazna uprava Ujedinjenih nacija tokom kog perioda bi se postepeno uvodila hrvatska vlast, i na kraju tog dvogodišnjeg perioda, najveći deo srpskog stanovništva je ostao. Jedan deo hrvatskog stanovništva koji je proteran 1991. godine se vratio, ali to je bilo prvi put tokom petogodišnjeg, četvorogodišnjeg perioda da je neka teritorija promenila vlasnike, a da je stanovništvo, koje nije pripadalo grupi koja je zauzela teritoriju, zapravo ostalo. Takođe, dozvolite mi da dodam da je to bilo u velikoj meri vezano za našu zabrinutost za sudbinu ostalih Srba u Hrvatskoj, jer da bismo dobili ovaj mirovni sporazum u Slavoniji, morali smo da ubedimo Srbe u istočnoj Slavoniji da mogu da žive u Hrvatskoj i da mogu da budu punopravni građani zemlje. To je bilo veoma teško da se uradi, kada su postojali zakoni koji kažu: ako se ne vratiš u roku od 30 dana, gubiš svoju imovinu. Osim toga, jedan deo Srba sa područja Krajine prešao je u Istočnu Slavoniju. Dakle, pitanje je bilo šta učiniti s njima. Prema tome, bilo nam je potrebno da Hrvatska poštuje međunarodne standarde za ljudska prava, što znači da ljudi koji su građani te zemlje imaju pravo na državljanstvo i imaju pravo na imovinu. To je bilo neophodno, ne samo zato što je bilo

tako, i ne samo zato što je to međunarodno priznato ljudsko pravo, već zato što je bilo bitno za mirovni proces u istočnoj Slavoniji; i istočna Slavonija je, u stvari, bila od suštinskog značaja za postizanje Dejtonskog mirovnog sporazuma. Prema tome, mnogo je zavisilo od toga.

TUŽILAC TIEGER: Časni sude, samo trenutak. Časni sude, završio sam glavno ispitivanje i želeo bih da ponudim kartu u spis.

SUDIJA ORIE: Hvala, gospodine Tieger.

TUŽILAC TIEGER: Časni sude, izvinjavam se, želim da obavestim moje prijatelje da imam neke podneske koje želim da uvedem u spis preko Tužilaštva. Trebalo mi je nešto vremena da sve te dokumente pregledam, ali bih želeo da to dam Pretresnom veću, kako bi vam bilo od pomoći. Pokušaću da to uradim što je pre moguće.

SUDIJA ORIE: Da. Dobili smo kopiju spiska. Naravno, nismo još videli. Kada bih mogao da čujem od Odbrane da li postoji bilo kakav prigovor na prijem dokumenata preko Tužilaštva?

ADVOKAT KEHOE: Časni sude, ako bismo mogli da dobijemo sedam dana kako bismo to pogledali. Radi se o prilično velikom materijalu.

SUDIJA ORIE: Gospodine Tieger?

TUŽILAC TIEGER: To jeste veliki materijal, tako da nemam nikakav teorijski problem sa određenim vremenskim periodom. Samo sam...

SUDIJA ORIE: Vi niste o tim dokumentima govorili sa svedokom, dakle, u tom pogledu to može biti povezano na jedan ili drugi način. Naravno, ako Odbrana želi da ih koristi tokom unakrsnog ispitivanja, uvek su slobodni da to urade. Međutim, Tužilaštvo ne insistira da se odluke donesu pre ovog sedmodnevnog zahteva Odbrane?

TUŽILAC TIEGER: Ja sigurno ne bih insistirao da se odmah donese odluka, to ne bi bilo fer. I, opet, ja samo pokušavam da se uspostavi ravnoteža sa interesima Pretresnog veća koje želi da dobije dokumente što je moguće brže, sa potrebom Odbrane da ih pregleda...

SUDIJA ORIE: (*preklapanje govornika*) ...ne. Ako bude bilo prigovora, onda će Pretresno veće isto tako morati da ih ima, jer bi onda trebalo da pogledamo dokumente kako bismo mogli da odlučimo o prigovorima. Prema tome, Pretresno veće bi želelo da dobije te dokumente bez obzira kakav će biti stav Odbrane.

TUŽILAC TIEGER: I samo bih dodao, časni Sude, u kojoj meri je Odbrana svesna bilo kakvih prigovora na ova dokumenta, da bi to mogli implicirati, ako ne potrebu, onda

korisnost pokretanja tih prigovora sa svedocima, to bismo sigurno želeli da znamo što je pre moguće.

SUDIJA ORIE: Pretpostavljam da se to razume, gospodine Kehoe?

ADVOKAT KEHOE: Pa, časni Sude, problem je u tome što sam dobio ove dokumente u petak, u prolazu, oni su prilično veliki i tu će biti nekih poteškoća. Da sam ih imao ranije, negde pre toga, znate, to bi bilo mnogo lakše. Ali morate imati na umu da se ovde mnogo stvari dešava. Evo, upravo mi je gospodin Mišetić skrenuo pažnju na nešto. Samo trenutak, časni Sude.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ: Časni sude, dok oni o tome raspravljaju, dobili smo *e-mail* 20. a tek tokom pauze dobio sam dva registratora sa ovim dokumentima, tako da će nam trebati nešto vremena.

SUDIJA ORIE: Da. Ja vas pozivam da kad god vam nešto padne na pamet, da se ne ustručavate da već tada obavestite gospodina Tiegera i Pretresno veće o prigovorima. Naravno, dakle, ne čekajte dok sve pregledate, ako nađete na nešto što može da izazove neke probleme, recite to i ranije. Vidim da gospodin Kuzmanović klima glavom. Gospodine Kehoe?

ADVOKAT KEHOE: Da, časni Sude. Gospodin Mišetić skrenuo mi je pažnju na jednu stvar, to je transkript od 8... od 3. avgusta, razgovor u kom je učestvovao ambasador. Mi nemamo prigovor na to. Mi ćemo pustiti i audio snimak u toku svedočenja, tako da, uz redosled koji je Tužilaštvo upravo stavilo, to neće biti jedini...

SUDIJA ORIE: (*preklapanje govornika*) ...to je 8. avgust...

ADVOKAT KEHOE: (*preklapanje govornika*) ...to je 3. avgust, časni Sude. To je 3. avgust, časni Sude.

ADVOKAT KUZMANOVIĆ: Dokazni predmet Tužilaštva broj P448.

SUDIJA ORIE: Dakle, dokazni predmet Tužilaštva broj P448. Gospodine Kehoe, vi ćete prvi unakrsno ispitivati?

ADVOKAT KEHOE: Da, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Gospodine Galbraith, prvo će vas unakrsno ispitivati gospodin Kehoe. On je zastupnik gospodina Gotovine. Molim vas, nastavite, gospodine Kehoe.

UNAKRSNO ISPITIVANJE: ADVOKAT KEHOE

Fond za humanitarno pravo
dokumentovanje i pamćenje

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Ambasadore, drago mi je da vas ponovo vidim.
SVEDOK GALBRAITH – ODGOVOR: I meni je drago da vas ponovo vidim.

ADVOKAT KEHOE– PITANJE: Ambasadore, želeo bih da porazgovaram sa vama, i samo da se vratimo na vašu izjavu po Pravilu 92ter. Mislim da je to dokazni predmet Tužilaštva broj P444. Hteo bih da se vratim na neke stvari koje ste rekli o krajiškim Srbima, pre vašeg razgovora sa gospodinom Babićem u Beogradu. Da se vratimo malo. Želeo bih da nam elaborirate nekoliko stvari, ako biste mogli. Prvo bih vam skrenuo pažnju na 6. paragraf vaše izjave po Pravilu 92ter. Vi tu kažete da je Slobodan Milošević odlučivao o svemu što je u vezi sa krajiškim Srbima. Kažete: "Između ostalog, uključujući i ono što sam video, video sam da on kontroliše pregovore. Milošević je učestvovao u isplati plata Vojsci Republike Srpske Krajine, eventualno i policiji. Svo gorivo dolazilo je iz Srbije, i bilo je očigledno da su Srbi iz Krajine u velikoj meri zavisni od Srbije". Samo čekamo da se završi prevod. Gospodine ambasadore, recite nam nešto o toj kontroli koju je Slobodan Milošević imao nad krajiškim Srbima?

SVEDOK GALBRAITH – ODGOVOR: To je vrlo visok stepen kontrole. Manipulisao je izborima u Krajini 1994. godine kako bi se porazio Babić i doveo Martić na vlast. On im je davao plate, snabdevao ih gorivom. Verujem, zapravo, siguran sam da je on taj koji je opstruisao *Plan Z-4*, i to iz razloga koji su imali malo veze sa Krajinom, više ga je brinulo Kosovo i nadao se da će napraviti neku nagodbu sa Tuđmanom, koji je, iskreno govoreći, bio otvoren za takav posao, u kom bi Srbija možda dobila neke hrvatske teritorije. Prema tome, mislim da je on donosio odluke o Krajini. Mogao bih sad dalje to da opisujem, ali to je bio moj zaključak.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Da se nadovežemo na vašu izjavu, da li je on kontrolisao i vojsku?

SVEDOK GALBRAITH – ODGOVOR: Oh, da, on je svakako to radio. On je smenio generala posle... nakon što su raketirali Zagreb, 2. ili 3. maja 1995. godine, mislim da je to uradio delom zbog toga što nije želeo još jedan raketni napad na Zagreb.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Tu mislite na smenu generala Čeleketića generalom Mrkšićem?

SVEDOK GALBRAITH – ODGOVOR: Da. Tako je.

ADVOKAT KEHOE– PITANJE: Kad su Srbi iz Krajine na početku bili potisnuti 1991. godine, da li je on dobijao izveštaje od Slobodana Miloševića čak i u to vreme?

SVEDOK GALBRAITH – ODGOVOR: Da, mislim... da, verujem da je to slučaj. Naravno, ja sam došao na lice mesta tek u junu 1993. godine.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: I...

SUDIJA ORIE: Gospodine Kehoe.

ADVOKAT KEHOE: Izvinjavam se, časni Sude.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Oprostite, gospodine ambasadore. Rekli ste nam da mislite da je on namestio izbore 1994. godine. Da li možete da nam kažete nešto malo o tome?

SVEDOK GALBRAITH – ODGOVOR: Da. Babić je bio, čini mi se, najpopularnija osoba u Krajini, i mislim da je bio jedini lider koji je imao, i želim da podvučem reč "nešto" stvarne brige za stanovništvo. Prema tome, imao je neki stepen nezavisnosti od Miloševića, a Miloševiću se to nije sviđalo. Tako da ste imali glasanje i, opet, morate da se vratite i da proverite dokumente, ali to je bilo sasvim neobično. U prvom krugu, ako se ne varam, Martić je dobio 24 posto, a Babić je dobio 48 ili 49 posto, a onda je nekako u drugom krugu Martić zapravo pobedio. Mislim da je ovo gotovo bez presedana u istoriji drugih krugova izbora, da imate takav prelazak od jednog kruga do sledećeg, gde svi glasovi idu kandidatu koji je bio drugi, a koji je bio toliko daleko iza prvog kandidata. Trebalo bi da proverite tačne procenete. Možda nisam tačno rekao, ali mislim da sam generalno govoreći, u pravu.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Dakle, vaš zaključak, u to vreme, bio je da on...

SUDIJA ORIE: Ne, gospodine Kehoe.

ADVOKAT KEHOE: Izvinjavam se.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Dakle, vaš zaključak je u to vreme da je on još 1995. godine režirao stvari kada je pitanju u Krajina?

SVEDOK GALBRAITH – ODGOVOR: Da, to je bio moj zaključak.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Dakle, da se vratimo na 1991. godinu. Želim da vam postavim samo par pitanja u vezi "Velike Srbije" i o Miloševićevoj umešanosti u neke od tih stvari, i spomenuli ste nešto od onoga o čemu ste prethodno svedočili. Nećemo ulaziti u mnogo detalja. Ali, to je vaše svedočenje koje je ste dali u *Predmetu Milošević* na stranici 2.3081, u 21. redu, i tamo ste rekli da smatrate da je Slobodan Milošević bio tvorac politike stvaranja "Velike Srbije" i da je malo toga moglo da se dogodi bez njegovog znanja ili učešća. Možete li to malo da nam objasnite?

SVEDOK GALBRAITH – ODGOVOR: Pa, tu ima više aspekata: jedan je da je JNA, odnosno, Jugoslovenska narodna armija odgovarala Miloševiću... Milošević je imao efektivnu kontrolu nad njom iako je nominalno postojala drugačija struktura. I kada je počela pobuna, u Krajini a to je još bio deo Jugoslavije, barem pravno gledano, JNA se nije ponašala kao neutralna sila, nego je stala na stranu Srba iz Krajine, pomažući im da tu teritoriju izuzmu iz Hrvatske. Zatim u Bosni 1992. godine bilo je još otvorenije. Milošević i Jugoslovenska narodna armija organizovali su stvari tako da bosanski Srbi iz JNA dođu u Bosnu, a onda se u jednom trenutku, negde u maju 1992. godine, JNA povukla iz Bosne. Mislim da se možda tada preimenovala u Vojsku Jugoslavije. A ono što je ostalo u Bosni, bila je zapravo JNA sa svom opremom, sa svom logistikom, koja je postala Vojska bosanskih Srba. Isto tako mogao bih da dodam da kada smo imali mirovne pregovore u Dejtonu, čovek s kojim smo pregovarali bio je Milošević, iako su to bili mirovni pregovori, teoretski gledano, o suverenoj državi Bosni i Hercegovini. Lideri

bosanskih Srba bili su prisutni. Ali, u suštini, mi nismo s njima razgovarali. Postigli smo sporazum razgovarajući s Miloševićem.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Znači, on je govorio u ime svih Srba?

SVEDOK GALBRAITH – ODGOVOR: Tako je. Da.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Znači, gospodine ambasadore, vama je bilo jasno da kada su krajiški Srbi uspostavili svoju pobunjeničku vladu, to je bila ideja da na kraju postanu deo ove "Velike Srbije"?

SVEDOK GALBRAITH – ODGOVOR: Da. To je bilo moje uverenje, u vreme kada je to organizovano.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Dozvolite mi da vam pokažem kartu, i to je dokument koji nosi oznaku 1D33-0001. Oprostite, to je dokument koji nosi oznaku 1D33-0002. Obratimo pažnju na ovo...

ADVOKAT KEHOE: Ako bismo samo mogli da pregledamo i da pređemo na sledeću kartu, koja je malo konkretnija, i nosi oznaku 1D33-0002.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Gospodine ambasadore, ovo je karta granica "Velike Srbije", u skladu sa memorandumom Srpske akademije nauka i umetnosti. Gospodine Ambasadore, da li se ovo poklapa sa vašim shvatanjem onoga što je bila težnja zagovornika "Velike Srbije", uključujući i Slobodana Miloševića, za njihov krajnji cilj postizanja "Velike Srbije"?

SVEDOK GALBRAITH – ODGOVOR: Ne znam da li ova konkretna karta odražava te aspiracije. Izjavio sam da je Tuđman bio veoma strateški mislilac. Vama se možda ne sviđa njegova strategija, ali bio je veoma strateški orijentisan. Milošević, po mom mišljenju, nije bio uopšte strateški orijentisan, bio je veoma netaktičan, i na kraju je smanjio Srbiju na njenu današnju veličinu. Dakle, da li je u nekom trenutku imao ovo na umu, ili da li su ljudi oko njega... njegovi ciljevi su se stalno menjali jer, ponavljam, ne mislim da je on stvarno mislio strateški, ali, da, on je želeo "Veliku Srbiju". Neke od tih teritorija, recimo, Split, čini mi se da je to malo ... ili možda i neke teritorije u Sloveniji, to bi već bilo previše. Ali je svakako želeo "Veliku Srbiju" koja je uključivala dobar deo onoga što je prikazano na ovoj karti.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: Da nastavimo dalje, i da vidimo kakav je bio efekat otepljenja Republike ... takozvane Republike Srpske Krajine. Zar nije na takav način, u stvari, Hrvatska bila podeljena u nekoliko delova? I, ako je tako, šta je to značilo za Republiku Hrvatsku?

SVEDOK GALBRAITH – ODGOVOR: Pa, prvo, tim je, da tako kažem, kontinentalna Hrvatska odvojena od obale. Kada sam ... kad sam preuzeo dužnost ambasadora, u stvari, nije bilo kopnene veze između Splita, koji je drugi po veličini grad Hrvatskoj i Zagreba, koji je najveći grad i prestonica, a to je zato što se srpska teritorija spustila do mesta Maslenice, a tamo nije bilo mosta. Ubrzo nakon što sam stigao, most je izgrađen i Srbi su ga granatirali. Međutim, u junu 1993. godine, zemlja je bila podeljena. I način na koji su

ljudi morali da putuju bio je ili brodom, što sam ja uradio na svom prvom putovanju u Split, ili ste putovali trajektom preko ostrva Pag, da biste zaobišli ovo područje.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: I takva konkretna situacija, sve u svemu, vladala je od 1991. do 1995. godine, zar ne??

SVEDOK GALBRAITH – ODGOVOR: Uglavnom... sve u svemu, da, ali to se poboljšalo 1993. godine otvaranjem Masleničkog mosta, i mnogo bolje, znatno bolje, mislim, 1994. godine nakon prekida vatre, što je bila prva faza Z-4 procesa, - prekid vatre od 29. marta 1994. godine.

ADVOKAT KEHOE – PITANJE: To je praktično pitanje... Izvinjavam se, dobio sam obaveštenje da završavamo.

SUDIJA ORIE: Gospodine Kehoe, gledam na sat. Sad je 13.45 časova. Prvo bih želeo da se obratim svedoku. Gospodine Galbraith, želim da vas uputim da ne smete ni sa kim da razgovarate o svedočenju... o svedočenju koje ste već dali danas ili o svedočenju koje ćete dati u danima koji dolaze. Nastavićemo sutra ujutro u 9.00 časova, ako ne grešim, u istoj sudnici.

ADVOKAT KEHOE: Časni sude, mislim da smo po kalendaru sutra popodne, u sudnici broj 2, na žalost.

SUDIJA ORIE: Znači, grešim ne samo u jednoj, nego u obe stvari, gospodine Kehoe, i to vam je sigurno neka uteha. Gospodine Galbraith, želeli bismo da vas vidimo sutra u popodnevnom satima u 14.00 časova u sudnici 3, kao što ste... ne... u sudnici broj 2... sada sam zaista pogrešio... to je daleko manja sudnica. Gospodine poslužitelju, molim vas, otpratite gospodina Galbraitha iz sudnice.

SVEDOK GALBRAITH: Časni sude?

SUDIJA ORIE: Izvolite?

SVEDOK GALBRAITH: Samo sam želeo da vam skrenem pažnju na pitanje rasporeda. Ne znam koliko dugo će to trajati, i bojim se da sam pretpostavio da će sve sednice biti ujutro. Ali moram da se vratim sa svojom decom koja su u Norveškoj, u četvrtak uveče, jer moja supruga odlazi ujutro i...

SUDIJA ORIE: Jedan od razloga zbog kog sam zamolio poslužitelja da vas isprati iz sudnice, je upravo to što sam želeo o tome da porazgovaram sa stranama.

SVEDOK GALBRAITH: U redu. Hvala, časni Sude.

SUDIJA ORIE: I o tome ćemo vas obavestiti što je moguće ranije, iako, naravno, neočekivane stvari uvek se dešavaju.

SVEDOK GALBRAITH: Shvatam. Ali ako će sednica biti u četvrtak popodne, onda je to malo teže. To je sve.

SUDIJA ORIE: U redu. Shvatio sam.

(svedok napušta sudnicu)

(Pretno veće se savetuje)

SUDIJA ORIE: Gospodine Tieger, jedno kratko pitanje za vas. Pretresno veće se pita da li je ono što smo čuli u proteklih 15 minuta, kada smo govorili o "Velikoj Srbiji" i mnogim drugim stvarima, Odbrana osporila ulogu... najveći deo uloge Miloševića?

TUŽILAC TIEGER: Nisam čuo ništa sporno, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Dobro. To je jedna stvar. Gospodine Kehoe, vi ste nekoliko puta pokrenuli pitanje relevantnosti, vremenskog okvira, geografskog područja. Sada smo se našli u situaciji kada ste vi, očigledno, nastojali da izmamite dokaze od ovog svedoka koje niko ovde nije osporio na bilo koji način, a sigurno je da su uglavnom izvan vremenskog okvira optužnice, a takođe i geografskog okvira. Kao što sam ranije rekao, pozadina je pozadina i ne bi trebalo da postane prvi plan. Nisam rekao da niste mogli uopšte da dotaknete ova pitanja ali, pre svega, možda bi bilo dobro da se proveri sa gospodinom Tiegerom u kojoj meri postoje glavne razlike u pogledu ... na ideju "Velike Srbije", i to bi, razume se, značilo da ćemo u nastavku doći do suštine, jer prilikom procene kako se koristi vreme tokom unakrsnog ispitivanja, a to ćemo morati da uradimo ili na kraju sutrašnjeg dana ili na kraju preksutrašnjeg dana, onda će Pretresno veće svakako uzeti u obzir da li ste počeli da se fokusirate na najvitalnije tačke ili da li smo proveli puno vreme govoreći o pozadini, a ne o tome šta je, u stvari, u prvom planu ovog slučaja.

ADVOKAT KEHOE: Mogu li da odgovorim, časni Sude?

SUDIJA ORIE: Da. Samo kratko.

ADVOKAT KEHOE: U redu. Prvo, Časni sude, dobio sam samo 15 minuta, i počeo sam tim da se bavim jer je ta tema već pokrenuta, što ćemo razvijati, jer je sasvim jasno, da se na osnovu iskaza koji je izmamljen ovom svedoku u vezi sa gospodinom Babićem i tim pregovorima u prvih nekoliko dana avgusta 1995. godine, da Tužilaštvo pokušava da ospori potrebu za pokretanjem *Operacije Oluja*.

SUDIJA ORIE: Da li je to tačno, gospodine Tieger? Kažete "potreba"... uvek sam smatrao da ta vojna operacija, kao takva, nije sporna u ovom slučaju - da li je bilo drugih opcija, da li je to bilo opravdano ili nije bilo opravdano da se povrate hrvatske teritorije. Gospodin Tieger?

TUŽILAC TIEGER: Časni Sude, kao što je rečeno ranije, taj naš stav nije se promenio. Ipak, to je relevantno i...

SUDIJA ORIE: (*preklapanje govornika*)... pa da li je bilo potrebno ili relevantno, mislim, shvatam da to nije problem, iako je svedok potrošio nekoliko reči, nekoliko redova na... u svojoj izjavi, što se u izvesnoj meri stalno ponavlja danas, da su možda postojale druge opcije koje su bile na raspolaganju 2. ili 3. ili 4. avgusta. To je...

ADVOKAT KEHOE: Časni Sude, ako to nije bio predmet rasprave, zbog čega je o tome govoreno u glavnom ispitivanju? Časni Sude, zamerili ste stranama da se bave nebitnim pitanjima koja nisu na dnevnom redu, a sad smo proveli 45 minuta slušajući o njegovim pregovorima sa Babićem i Tuđmanom.

SUDIJA ORIE: Ne znam da li je to tačan opis onoga što se dogodilo. Kao što sam ranije rekao, pozadina bi trebalo da bude u pozadini. Gospodine Kehoe, i sada se vrlo oprezno izražavam, ponekad pozadina vrlo brzo izbije u prvi plan. Ipak treba reći da ste bili prilično daleko od sukoba. Gospodin Tieger je barem ostao u okviru godine.

ADVOKAT KEHOE: Oh, dve godine, časni Sude, 1993. i 1991. godina.

SUDIJA ORIE: Da. On nije mogao da promeni datum imenovanja gospodina... ambasadora Galbraitha.

ADVOKAT KEHOE: (*preklapanje govornika*) ...

SUDIJA ORIE: Jedina stvar koju bih želeo da vam prenesem i to je zajednički stav ovog Pretresnog veća, jeste da postoji rizik da će vam iscuriti vreme, jednom kad pozadinu u potpunosti osvetlite, prednjeg plana onda neće biti. To vam govorim samo da budete svesni da je ovo privremeni utisak Pretresnog veća.

ADVOKAT KEHOE: I Časni sude, sa svim dužnim poštovanjem, moram to da osporim, s obzirom na činjenicu da Pretresno veće nije zaustavilo Tužilaštvo da prolazi kroz to pitanje koje oni sada kažu da nije bilo predmet rasprave. I moj problem je, i s obzirom na činjenicu da je on to pokrenuo, da jednostavno pokušam da odgovorim na to pitanje. Tako sam počeo da ispitujem ambasadora.

SUDIJA ORIE: Gospodine Tieger, ne tražim sada punu debatu u ovom trenutku.

TUŽILAC TIEGER: Samo želim da dam jedno razjašnjenje, časni Sude. Moj odgovor je bio u vezi sa pitanjima koja su pokrenuta ranije, to jest, da li tu postoji pravno opravdanje za pokretanje *Operacije Oluja* i da li je to uopšte sporno pitanje u ovom predmetu. Namera iza toga je druga stvar. Mi smatramo da sve te informacije mogu da budu korisne Pretresnom veću u proceni okolnosti, da se vidi da li su postojali bilo kakvi neposredni izgledi za mir i da li su to znali ljudi u regionu. I mislim da je Sud već video dokaze od svedoka, redovnih svedoka koji su bili svesni toga, prema tome, to baca svetlo

na sve to. To je korisno... na taj način. Dakle, ovo je drugačija priča od toga da li Tužilaštvo osporava da je Slobodan Milošević imao glavnu ulogu u Krajini, i ako ... Kada je Pretresno veće govorilo o stavu Tužilaštva u vezi sa tim, mislim da sve strane znaju kakav je naš stav u svetlu prethodnih predmeta, predmeta koji su prethodili ovom.

SUDIJA ORIE: Da. Vidim neke razlike između pitanja "Velike Srbije" ili da li ćemo se fokusirati na ono što se dogodilo u danima neposredno pre *Operacije Oluja*. Međutim, izgleda da je, po svemu sudeći, ovde sporno pitanje, ko je pozvao srpsko stanovništvo da ode, odnosno da li su uopšte pozvani da odu i ako je tako, od koga. To sve izgleda da se dogodilo u poslednjih nekoliko dana, nedelja, možda i meseci. Gospodin Kehoe, vidim da se ne slažete sa mnom. Glavna stvar koju sam hteo da pokrenem je to, da ukoliko ponestane vremena, da će onda Pretresno veće, na osnovu dosadašnjih opservacija, zaključiti da postoji rizik, a vi me sada uveravate da postoji samo mali rizik da nećemo ništa čuti o prednjem planu, jer se provodi previše vremena na pozadini. Nećemo u ovom trenutku dalje raspravljati o ovom. Gospodine Tieger?

TUŽILAC TIEGER: Oprostite, nisam želeo da vas prekinem. Znam da nemamo više vremena. Želeo sam da pokrenem ovo pitanje pre nego što završimo za danas. Vidim iz trenutnog rasporeda da bismo trebali da zasedamo u četvrtak popodne. Hteo sam da skrenem pažnju Pretresnom veću.

SUDIJA ORIE: Da, ako se to može ... ako može da se to promeni. Ako nam bude potrebna cela popodnevna sednica u četvrtak. Mogu li onda da pitam, i onda stvarno završavamo, koliko vremena treba timovima Odbrane?

ADVOKAT KEHOE: Da, Časni Sude, ja ću pustiti delove audio snimka i transkripte koje već imate. To će potrajati neko vreme da prođemo kroz ovo i kroz razne nijanse koje su postavljene pred nas. Ovo je vrlo, vrlo obima ...

SUDIJA ORIE: Ako počnete sa obrazloženjem ...

ADVOKAT KEHOE: (*Preklapanje govornika*)... Želim da časni Sud shvati, jer ja, izgleda, ne radim dobro na onaj drugi način. Kad vam dam procenu vremena bez obrazloženja, ne izgleda da sam uspešan, tako da bih želeo da kažem tačno gde idem, i baviću se problemom "Velike Srbije". Dakle, biće mi potrebno oko šest časova.

SUDIJA ORIE: Ostali timovi Odbrane.

ADVOKAT KAY: Ako ja budem postavljao bilo kakva pitanja, neće mi trebati više od 20 minuta.

SUDIJA ORIE: A onda Odbrana gospodina Markača. Gospodine Kuzmanoviću?

ADVOKAT KUZMANOVIĆ: Časni Sude, očigledno zavisi od toga šta će se desiti pre mene, ali dva časa najmanje.

SUDIJA ORIE: Dva časa najmanje. Razmotrićemo i videćemo na sednici u četvrtak.
Prekidamo do sutra popodne, u 14.15 časova u sudnici broj II.

Sednica je završena u 13.57 h

Nastavlja se u četvrtak, 24. juna 2008. godine u 14.15 h.

FOND ZA HUMANITARNO PRAVO

Fond za humanitarno pravo
dokumentovanje i pamćenje